

Izdaja: Gorenjski tisk / Ureja:
Uredniški odbor / Odgovorni
urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 475 — uprave 190
/ Tekoči račun pri NB Kranj št. 61-KB-1-Z-135 / Izhaja v ponedeljek
in petek / Naročnina: letna 600, pol-
letna 300, mesečna 50 dinarjev.

Pred občinskim praznikom v Železnikih

ZA SKLADEN RAZVOJ OBČINE

Občina Železniki praznuje letos, 10. januarja, drugi svoj občinski praznik. Ta datum so si Železnikarji izbrali v spomin na legendarno borbo za Dražgoše. Srdita borba Cankarjevega bataljona s tehnično in številčno nadmočnim okupatorjem v januarjskih dneh 1942, je edinstveni podvig naših partizanov, ki bo ostal v zgodovini naših narodov kot primer, kako se je treba boriti za svobodo domovine. Na isti dan leta 1943 pa so tudi množično odhajali borci v partizane. Nič manj kot 340 žrtev fašističnega terorja je dala občina, sami Železniki pa 53.

O DELU NOVE OBČINE

V svobodni domovini se občina razvija s svojo iznajdljivostjo in vztrajnim delom v pomembno kovinsko - lesno industrijsko središče, ki je s svojimi proizvodi že zdavnaj osvojilo domače tržišče, poznajo pa jih tudi v inozemstvu.

Po intenzivnih politično - organizacijskih pripravah je 1. septembra 1955 začel poslovati novi občinski ljudski odbor za področje celotne Selške doline. Odbor šteje 25 odbornikov. Ima tudi 4 svete (za gospodarske in komunalne zadeve, za kulturo, prosveto in šolstvo, za zdravstvo in socialno politiko, za splošne zadeve), katerih delo pa je tako obširno, da bo že v bližnji prihodnosti treba misliti na formiranje novih svetov, saj sedanji, posebno oni, ki združujejo več sorodnih panog, ne bodo v stanju opraviti vsega dela.

Na področju občine je bilo izvoljenih 12 krajevnih odborov kot pomožnih organov občine, v katerih sodeluje preko 80 volivcev. Po šestletju iz leta 1953 je v sedanji občini 6243 prebivalcev, z rastočo industrijo, ki zlasti zajemajo domačo delovno silo iz okoliških hribov, pa se je število v zadnjih letih nedvomno močno povečalo. Po imenovanem popisu je kmetičev prebivalstva 2499, nekmetičev pa 3744.

o gospodarski zmogljivosti občine nam pričajo sledeči podatki: bruto produkt na enega prebivalca je bil v letu 1954 — 140.000 din. v naslednjem letu pa že 171.000 din. Narodni dohodek je po družbenem planu za leto 1955 iz vseh gospodarskih panog znašal okoli 500 milijonov dinarjev, kar kaže, da ima občina trden temelj za uspešni nadaljnji razvoj.

KOMUNALNA DEJAVNOST

Zivahna komunalna dejavnost je v preteklem letu zelo

11 Jeseničanov odlikovanih

V zbornici občinskega ljudskega odbora Jesenice je bila v petek popoldne svečanost, na kateri je bilo odlikovanih 11 Jeseničanov. Odlikovance in goste je uvodoma pozdravil predsednik občinskega ljudskega odbora tov. Maks Dolinar. Odlikovani so bili: dr. Jože Hafner in Bogdan Knaflič z redom dela II. stopnje ter Karl Kozar, Ivan Kopriva, Minka Pesjak, Bine Kobentar, Slavko Bohinc, Janko Verdnik, Janko Avsenik, Tine Zen in Alojz Tiša z redom dela III. stopnje. V imenu odlikovancev se je zahvalil predsednik udeležencem malo zakusko.

la v močno oporo ljudskemu odboru predvsem industrija, kmetijske zadruge in celotna jugoslovanska skupnost.

BODOČE NALOGE

Omeniti bi bilo še nekaj okvirnih nalog za bodoče delo. Nedvomno bo treba še nadalje krepiti organe družbenega samoupravljanja, težiti zlasti za tem, da se sedanja industrija v okviru možnosti širi in s tem ustvari večji narodni dohodek, ki bo pomemben za občino in tudi za skupnost kot celoto.

Prvenstveno bo treba dokončati začeta dela komunalne dejavnosti. Ureditev samih Železnikov, gradnja vodovoda v Selcih, gradnja zdravstvenega doma itd. pa naj bodo prioritete naloge. Obrtna dejavnost vseh vrst izumira, zato bo treba poživiti predvsem sedlarsko, kovaški in kolarsko obrt. Pogoji, v katerih dela čevljarja »Ratitovec«, že zdavnaj ne ustrezajo niti v higienskem, niti v zdravstvenem smislu in bi bil skrajni čas, da začeto stavbo dokončajo ter si v novih prostorih zagotovijo dobre delovne pogoje.

Potrebno bo poiskati tudi lastne vire za izboljšavo turizma in gostinstva v Selški dolini. Kmetijstvu, razen industrije, glavni gospodarski panogi, ki je doseglo lep napredek, ni bilo doslej posvečeno zadostni pozornosti. Težišče dela v kmetijstvu bo nedvomno v živinoreji, sadjarstvu, semenskih in krmnih rastlinah. KZ Češnjica trenutno tarejo razne skrbi, predvsem pomanjkanje tržišča za domačo plemensko živino, sredstva za usposobitev 70 ha močno zaraščenega srenjskega pašnika itd. V nekaj letih pa nameravajo povečati površine za sadjarstvo za okoli 5 ha.

Med perečimi problemi občine, ki pa že presegajo zgolj njen okvir, je seveda tudi gradnja mostov v dolini.

Z občnega zbora občinskega sindikalnega sveta v Domžalah

Za varnost pri delu

Poročilo o dosedanjem delu občinskega sindikalnega sveta je podal predsednik Ivan Peterca, v katerem je bila nakazana obširna problematika v sindikalnih podružnicah.

S formiranjem novih občin je občinski sindikalni svet dobil neko teritorialno zaključeno celoto, ki danes obsega občini Domžale in Moravče, ki zaradi premajhnega števila podružnic in članov sindikata nima lastnega občinskega sindikalnega sveta.

Občinski sindikalni svet Domžale zajema 33 sindikalnih podružnic s 4785 člani, od katerih je nad polovico žensk. Je eden najmočnejših sindikalnih svetov v ljubljanskem okraju. Doslej so bili občni zbori v 31 sindikalnih podružnicah. Če na kratko analiziramo zaključke teh občnih zborov, lahko ugotovimo, da so bili razmeroma dobro pripravljeni in tudi dobro obiskani. Le problemi so bili bolj slabo nakazani, pa tudi razpravljanje bi bilo lahko živahnije, saj je povsod vrsta vprašanj in raznih problemov. Posebne težave je imel občinski sindikalni svet s podružnico trgovskih delavcev v Domžalah, ki je bila zaradi slabega vodstva pasivna skozi vse leto. Zaradi neurejenega finančnega poslovanja odbor na občnem zboru ni dobil razrešnice. Problematična je bila tudi podružnica obrtnih delavcev v Lukovici, ki je šele na

številne intervencije uredila finančno poslovanje.

V prvem polletju 1955 je bilo na območju domžalske občine prijavljenih 160 nesreč pri delu, vsled česar je bilo izgubljenih 1970 delovnih dni. Izguba narodnega dohodka in stroški zdravljenja na račun teh nesreč pa znašajo nad štiri milijone dinarjev. Število nesreč v tem obdobju ni niti veliko, opaža pa se občuten porast v II. polletju. Največ nezgod je bilo v »Mlinostroju« v Domžalah in v lesno-industrijskem obratu v Radomljah.

Vzrok za nesreče je bila v 60% osebna neprevidnost delavcev.

Da bi se nesreče pri delu zmanjšale, bo podružnica Zavoda za socialno zavarovanje

v Domžalah v drugi polovici januarja organizirala tečaj za higijensko - tehnično zaščito Dolžnost sindikalnih podružnic je, da iz svojih kolektivov pošljejo na ta koristen tečaj sposobne ljudi.

Prehrani delavcev se je doslej posvečalo zelo malo pozornosti. Po podatkih prejema v devetih podjetjih 410 delavcev pri zdravju škodljivem delu toplo mleko in druge obroke hrane. Toplega obroka hrane pa kljub prizadevanjem ne prejema še nobeden delavec, čeravno bi bilo to koristno.

Strokovno usposabljanje delavcev je ena glavnih dolžnosti sindikalnih podružnic. Ugotavlja pa se, da se je doslej temu važnemu vprašanju posvetilo premalo pozornosti. Strokovne tečaje za pridobitev kvalifikacij so organizirala le podjetja »Univer« (Nadaljevanje na 2. str.)

DEJAVNOST PODJETIJ NA GORENJSKEM

Lepi uspehi Železarne Jesenice v novembru

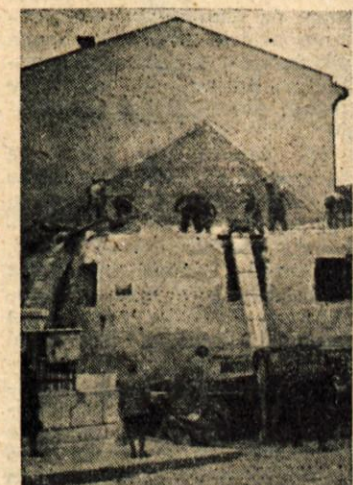
V mesecu novembru je dossegla jeseniška železarna s proizvodnjo, po posameznih obratih in v celoti lepe uspe-

he. Visoke peči so dosegle plan za november 100,4%, elektropoč 116,4%, težka proga 104,9%, lahke proge 110,8%, žična valjarna 106,6%, jekloviek 124,1%, hladna valjarna 118,9%, žičarna 107%, žični izdelki so bili doseženi 112,94%, cevna 108,6%, livarne 110%, opekarna pa 110,9%. Nekaj obratov mesečnega plana v celoti ni doseglo.

Celokupna proizvodnja za mesec november je bila dosežena 95,3%, celokupna proizvodnja za dobo od 1. januarja do 1. decembra pa 98,7%. Na zadnjem zasedanju DS je bilo sprejeto tudi poročilo o izvršitvi plana za 11 mesecev. Na predlog sindikalnega odbora predlovalnih obratov za dodelitev denarne nagrade hladni valjarni, ki je 51 dni pred potekom roka izpolnila letni plan, je bil osvojen sklep, dati predlovalnim obratom te pismo zahvalo, ker ni denarnih sredstev za izplačilo denarne nagrade. Na predlog komisije za novogradnje in investicijsko vzdrževanje je bil sprejet sklep, da se izvede brezplačen prenos nekaterih osnovnih sredstev in med drugimi tudi brezplačen prenos kegljišča, ki sicer še ni povsem dograjeno. Na Občinski ljudski odbor Jesenice. Na predlog organizacijske komisije je delavski svet izvolil potrebno število članov šolskih odborov za metalurško industrijsko, mojstrsko in delavsko srednjo tehnično šolo. V šolski odbor metalurške industrije šole so bili izvoljeni France Treven, Edi Cenček, Slavko Tuma in Jože Košir; v (Nadaljevanje na drugi strani)

te nekdanjega mestnega jedra, je vrsto let životarila v napoto tako rastočemu prometu kakor tudi estetski ureditvi vhoda v stari Kranj.

Prepričani smo, da bo nova stavba po načrtih arhitekta Sorlija in predvidena ureditev okolice v marsičem pripomogla k dostojnejšemu izgledu tega, lepoto zelo občutljivega, dela mesta, kjer s stari in novi Kranj podajata roko.

To sredo pa je na gradilišču že zgradilo tako, kot kaže slika. Videti je, da so delavci kljub zimi kar krepko prišli za delo

Nov prispevek k ureditvi mestnega centra

Kranjska „vrata“ podizanja!

Tako so ugotavljali nekateri, ko so pred dobrim tednom začeli gradbeni delavci podjetja »Projekt«, od-

dar temu ni tako! Kustos kranjskega muzeja tovariš Avguštin nam je o tem povedal tole:

Preden so hišo odkrili, jo je ujel »za spomin« na filmski trak še naš fotoreporter

krivati Jahačevo hišo. Marsikdo je mislil, da sta svoj čas Jahačeva hiša in nasproti stojička Kokoljeva hiša, predstavljali mestna vrata, da se je tam začel stari Kranj. Ven-

»V drugi polovici 18. stoletja, ko je turška nevarnost že zdavnaj minila in so novi gospodarski pogoji odpravili zadnje ostanke privilegirane srednjeveškega mestnega go-

sodarstva, so tudi nekdanji nepogrešljivi atributi starega Kranja, med njimi predvsem obrambne naprave, izgubili svoj življenjski smisel. Že od sredine 18. stoletja govorijo poročila o obzidju, ki razpada in ki ga nihče več ne popravlja, o špitalskem stolpu, ki ga bo treba podreti, o skalah, ki se krušijo iz mestnih zidov itd.

V prvi polovici 19. stoletja začnejo zasipavati jarek, ki je obkrožal mesto na severozahodu. Ob njegovem robu pa je zraslo več stavb, med njimi tudi Jahačeva hiša, ki jo prav te dni rušijo, da da prostor novemu poslopju trgovskega podjetja »Merkur«. Jahačeva hiša je torej stara le dobrih sto let in nima razen portala v klasičističnem slogu in vrste oken s profiliranimi kamnitimi okviri in kovanimi mrežami, nič, kar bi bilo zgodovinsko kdo ve kako važnega.

Stari hiši so bili dnevi šteti že takrat, ko je v njeni neposredni bližini zraslo novo poslopje hotela »Pošta« in se je nanjo naslonil mogočni »Merkur«. Izločena iz strnjene čr-

Po večdnevem bivanju v Kairu, kjer se je razgovarjal s predsednikom egiptovske vlade Naserom, je predsednik Tito s svojim spremstvom pretekli teden odpoval v notranjost Egipta in si ogledal več znamenitih zgodovinskih spomenikov. Ogledal si je Dolino kraljev in obiskal Asuan, kjer nameravajo v prihodnosti zgraditi največji jez na svetu. Kljub temu bi pripomogel dobiti Egiptu ogromne površine nove obdelovalne zemlje.

Ob povratku v Kairo je predsednik Tito spet nadaljeval državniške razgovore na najvišji ravni. Ti razgovori se nadaljujejo tudi na jahti predsednika Naserja, ki pluje po nilskem toku proti ustju reke. Za Titov obisk v Egiptu se zanima vsa svetovna javnost in vsi časopisi posvečajo precej prostora poročilom o potovanju predsednika republike in o razgovorih med poglavarjema obeh dežel.

Ko so 3. januarja, dan po francoskih parlamentarnih volitvah, objavili uradne rezultate volitev, se je videlo, da v novi skupščini še vedno ne bo mogoče postaviti kdo ve kako stabilnih vlad. Nekateri celo trdijo, da bo glede tega slabše, kot je bilo v prejšnjem parlamentu in že očitno vzdihujejo za staro skupščino. Nekateri pa govorijo celo že o novih volitvah, ki naj bi bile še letos. Na volitvah so vse stranke, razen skrajne levice in skrajne desnice, izgubile nekaj mandator. Komunistična partija je dobila 52 poslanskih mest več, kot jih je imela v prejšnjem parlamentu, skrajna desnica, »gibanje Poujade«, ki se je sedaj prvič samostojno pojavila na volitvah, pa je dobila kar 51 poslanskih mest.

V Alžiru se še vedno nadaljujejo srditi boji med Francozi in oddelki narodnoosvobodilnega gibanja. Drugače pa je potokeel ta teden po novem letu v znamenju novoletnega praznovanja in najrazličnejših novoletnih poslastic, v katerih beseda mir prevladuje.

V Južni Ameriki pa je ta teden potekel v znamenju notranjih homatiij v posameznih državah, saj je bila te dni odkrita nova peronistična zarota v Argentini, v Paragvaju je ponovno izbruhnil upor; tudi v Guatemali pa so odkrili novo zaroto proti vladi.

Vmešavanje države v ameriško gospodarstvo je razmeroma mlado. V industrijskih državah evropskega zahoda so to prakso začeli že pred prvo svetovno vojno, v ZDA pa je državna intervencija pričela prodirati šele med veliko gospodarsko krizo, v času prvega predsednikovanja (ali tako imenovane prve administracije) Franklina D. Roosevelta in je začela s letom 1933 dobiti ime »New Deal«. V toku nadaljnjih »administracij« demokratske stranke se je sistem državnokapitalističnih ukrepov ustalil in v Ameriki dobil državljansko pravico. Državno investiranje velikih javnih del, zlasti takih malo rentabilnih velikih objektov, ki jih privatna iniciativa ne bi zmogla, zagotavljanje zaposlitve in pomoči brezposelnim, širjenje obrambne proizvodnje, usmerjevanje kmetijstva in podpore farmarjem, vse to se je močno okrepilo med drugo svetovno vojno in v času tako imenovanega »korojskega poleta«, ko je naglo povečani ameriški obrambni proračun terjati čedalje večjo politiko oboroževanja in s tem spodbodel celotno ameriško gospodarstvo v visoko konjunkturo.

DVA KONCEPTA

Del ameriškega tiska je ugotovil, da opravlja sedaj država vrsto del, ki bi jih lahko opravljal privatno podjetništvo.

Ta del ameriškega tiska je bil v dnevih, ki so sledili Eisenhowerjevi izvolitvi za predsednika ZDA, prava zrcalna podoba desnih krogov

»NIKO« in »ČEŠNJICA« —
GOSPODARSKA STEBRA V ŽELEZNIKI

Vsak dan jih uporabljate — risalne žebličke »Atlantic«, spojnice za papir »Mephisto«, spojnice za stroj, luknjače, pisemske odpiralce, pa še vrsto drugih pisarniških potrebščin. Precizna in natančna šestila, laboratorijski pribor, — centrifuge in univerzalni mešalci, precizne in analitične tehtnice, avtomatična analitiška tehnika — to so najbolj znani proizvodi tovarne kovinskih in elektromehanskih izdelkov »Niko« v Železnikih,

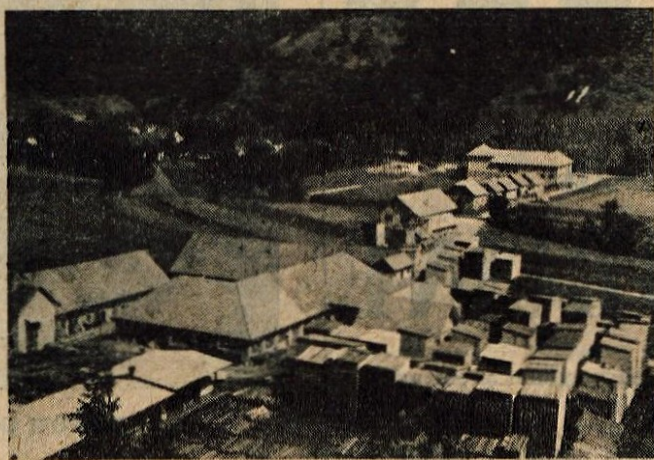
kreditno politiko, posebno pa predelave hlodovine v finalne izdelke, je to nujno. Kljub navedenim težavam pa je podjetje že doseglo zavidljivo višino in si je s svojimi kvalitnimi izdelki ustvarilo ugled, ne le pri nas, ampak tudi v tujini (Nemčija, Anglija, Amerika), kamor izvažajo svoje radio in televizijske omarice (v letu 1956 v planu okoli 2000 komadov). Radio omarice delajo tudi za podjetje »Nikola Tesla«. Jabolka, rozine, pomaranče in datelje v Izraelu in Afriki prevažajo v ličnih zabojih iz češnjevega zaboja. Od 1800 pr. lesa bodo v letu 1956 poskočili na 2500 pr. samo za zaboj! Kje je potem še predelava lesa za servise mizice, embalažo za tehtnice, ohišja, podstavke, okvirčke za navijanje blaga za tekstilno industrijo, stavbno pohištvo, za sode in sodčke za repo, zelje, kumarice itd.?

Okoli 370 ljudi je že zaposlenih v podjetju, od teh okoli 160 žensk. Večina je iz okolice Češnjice.

»Niko«, Železniki — laboratorijska centrifuga

Okoli 370 ljudi je že zaposlenih v podjetju, od teh okoli 160 žensk. Večina je iz okolice Češnjice.

»Češnjica«, Železniki — pogled na obrate z zadružnim domom v ozadju

ki so znani po vsej Jugoslaviji. Iz skromnih začetkov se je obrat neprestano širil in ima danes svoje obrate raztresene po 6 hišah — glavni obrat je celo v predelanih bivšem hlevu! Kljub temu pa je povpraševanje po njihovih proizvodih vedno večje, posebno v Srbiji, za mehanske izdelke pa se zanimajo tudi v inozemstvu.

Podjetje »Niko« je tipičen primer, kako se da z voljo in vztrajnostjo pa tudi z iznajdljivostjo in pridnostjo, kljub skromnim materialnim možnostim veliko doseči. Danes podjetje ustvari preko 300 milijonov brutto produkta v obliki, kar znaša več kot polovico brutto dohodka celotne občine. Podjetje je v zadnjem času rešilo vrsto vprašanj v zvezi s proizvodnjo,

v podjetju 70 odstotkov samih mladih ljudi, je razumljivo, da ima podjetje veliko bodočnost.

Menda se s podobnimi težavami bori prav tako mlado in mnogo obetaioče medzadružno lesno — industrijsko podjetje »Češnjica«. Tudi tu je družbeno upravljanje pokazalo že lepe rezultate, kar se zlasti vidi v dvigu delovne storilnosti. S svojimi obrati: zabojarno, mizarno, sodarno ter uslužnostnimi obrati avtoparkom, mehanično delavnico, hidro in termoelektrarno, žago, podjetje že zdavnaj teži po razširitvi, saj sedanji prostori ne morejo več predstavljati dobrih delovnih pogojev. Če hočejo v podjetju res do skrajnosti izkoristiti plan

Za varnost pri delu

(Nadaljevanje s 1. strani)

zale, »Toko« in »Vata« na Viru. Tudi za gospodarsko politično vzgojo delavcev in uslužbencev so sindikalne podružnice zelo malo napravile.

O vseh teh in podobnih vprašanjih je razpravljala občina zbor občinskega sindikalnega sveta. Za zboljšanje dela v sindikalnih podružnicah je bilo sprejetih nekaj koristnih sklepov.

Lepi uspehi Železarne Jesenice v novembru

žolski odbor mojstrske šole ing. Marin Gabrovšek, Ivo Vovk in Rado Torkar in v žolski odbor delavskega oddelka srednje tehnične šole ing. Avgust Karba, ing. Janko Perne in Jože Zbontar. Ti bodo tvorili pri osrednjem delavskem svetu poseben odbor za strokovno vzgojo kadrov. Precej se je razpravljalo tudi o izvršenih nadurah, katerih šte-

Po referatu, ki ga je podal sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov Domžale

Pred dnevi je zasedal plenum Socialistične zveze delovnega ljudstva domžalske občine, ki so se ga razen članov plenuma udeležili tudi člani terenskih odborov SZDL ter zastopniki drugih množičnih organizacij ter ljudskega odbora.

Zdravko Troha, so navzoči predvsem razpravljali o tekočih nalogah Socialistične zveze. Hkrati so razpravljali o raznih gospodarskih vprašanjih in tudi o delu kmetijskih zadrug. Pri tem so ugotovili, da kmetijske zadruge v pretežni večini nimajo prave vloge, marveč je njihova glavna dejavnost usmerjena le na trgovino. Ugotovili so tudi, da so bili zadnji občni zbori nekaterih zadrug samo formalnega značaja in da so na njih zelo malo razpravljali o osnovni dejavnosti kmetijskih zadrug — čimvečji skrbi za dvig kmetijske proizvodnje.

Ljudje in dogodki
„VELIKO ODREKANJE“
Razburjenje zaradi Eisenhowerjeve
gospodarske politike

cepcijski obeh strank pa so se pojavile šele nekaj mesecev po Eisenhowerjevem nastopu, tedaj ko je ameriška proizvodnja v drugem polletju 1953 pokazala znake resnega nazadovanja.

Nastopil je trenutek, ko je bilo treba zavzeti opredeljeno stališče. Demokrati so predlagali vrsto ukrepov, ki bi dvignili kupno moč potrošnikov in s tem pospešili povpraševanje na tržišču. Republikanska stranka je agitirala za povečanje investicij v industrijo, kar naj bi se doseglo na ta način, da bi država z različnimi ukrepi omogočila čim hitrejšo profite in privatnemu kapitalu odstopila nekaj svojih kapacitet. Sam Eisenhower je januarja letos tako opisal svoj takratni sklep: »Osnovna politika vlade v prebroditvi recesije je obstajala iz stimuliranja poslovnih firm, potrošnikov, države in krajevnih skupnosti, naj povečajo svoje izdatke, ni pa težila k temu, da bi povečala obstoječa državna podjetja ali začela nov program državnih izdatkov.«

PRESEDNIKOVA LINIJA

Ta politika se je doslej pokazala za zelo uspešno. Letošnje leto je, zahvaljujoč vrsti predsednikovih ukrepov proizvodnja že spet zabeležila

indeks iz 1953. leta. Kateri so bili ti ukrepi?

Navedli bomo samo najvažnejše: odprava davka na ekstraprofite, horizontalno znižanje dohodnine za 10 odstotkov, zmanjšanje obrestne mere za investicijska posojila, znižanje davka na profite od investicij v tujini, povečanje amortizacijskih odpisov v prvih petih letih v predelovalni industriji. Ti ukrepi so brez dvoma industriji olajšali davčno breme in jo vzpodbudili k večji podjetnosti.

Vzporedno s tem je teklo tisto, kar liberalci imenujejo »veliko odrekanje« in kar je izzvalo veliko razburjenje v naprednih ameriških krogih: federalna vlada je proglasila, da so ležišča nafte v približnem morju (kontinent shelf) pod jurisdikcijo posameznih ameriških pokrajin in s tem omogočila reprivatizacijo teh bogastev, ki jih cenijo na 300 milijard dolarjev, privatnikom je izročila okrog 60 dotlej državnih podjetij, odrekla se je v korist privatnikov načrtom za zgraditev petih ogromnih dolinskih zaporov za proizvodnjo električne energije, privatnemu kapitalu je izročila proizvodnjo in uporabo atomске energije v mirnodobne namene.

Da bi bila slika popolna, je

Prva dvojčka v kranjski porodnišnici

Do sedaj 121 porodov, 69 dečkov in 53 deklic

V času, ko so drugje praznovali Novo leto, je bilo osebeje porodnišnice zbrano okoli prve porodnice v letu 1956. Okoli štirih zjutraj je Marija Malavašič iz Skofje Loke ro-

vala, je navdušeno in ponosno povedala.

Kljub temu, da je bila tudi lani prva rojena deklica, pa je ob zaključku letos bilanca drugačna. Skupaj je bilo od

dila svojega četrtega otroka — tokrat punčko Jerico. Za njo so bila v naslednjem dnevu še tri rojstva in same deklice! Kazalo je, da bodo v letu 1956 prepravile porodnišnico dekleta.

3. januarja ob 12.30 uri pa je močnejše zavekalo in 10 minut za tem še enkrat. Krista Peternel iz Trčaja je rodila dvojčka — dva dečka. 21-letna mamica se je naslednji dan že dobro počutila, rekla je, da še premišljuje o imenu drugega dečka. »Prvi bo Zarko, a drugega nisem pričako-

začetka novembra do 1. januarja 116 porodov, od teh je bilo 49 deklic in 67 dečkov. Od vseh porodov je bil samo eden nekoliko težji (s carskim rezom) vsi drugi pa so bili normalni. Porodnice je bilo več iz okolice Kranja (okoli 80 odstotkov), medtem ko jih je bilo samo okoli 20 odstotkov iz Kranja.

Število pacientk na ginekološkem oddelku porodnišnice pa je nasprotno temu. Na tem oddelku je bilo do sedaj 71 ginekoloških sprejemov, od katerih pa je bilo več bolnic iz Kranja in manj iz okolice.

S plenuma SZDL občine Domžale

Premajhna odločnost delavskih svetov

Pred dnevi je zasedal plenum Socialistične zveze delovnega ljudstva domžalske občine, ki so se ga razen članov plenuma udeležili tudi člani terenskih odborov SZDL ter zastopniki drugih množičnih organizacij ter ljudskega odbora.

Po referatu, ki ga je podal sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov Domžale

Nadalje so na plenumu ugotovili, da so nekateri delavski sveti premalo odločni zaradi tega zapadejo pod vpliv vodilnih uslužbencev v podjetju. V nekaterih podjetjih se opaža precejšnja samovolja vodilnih uslužbencev, medtem ko organi delavskega samoupravljanja ne znajo uveljavljati svojih pravic. Zaradi tega so se na plenumu odločili, da bo Socialistična zveza delovnega ljudstva sklicevala konference za delavski mi sveti, upravnimi odbori in sindikalnimi podružnicami, kjer naj bi skupaj obravnavali probleme podjetij, na drugi strani pa bi se organi delavskega sveta in sindikati pri tem vzgajali, kar bi jim v njihovem nadaljnjem delu precej koristilo.

treba povedati, da je o vseh navedenih korakih krilo demokratskih poslancev v zveznem ameriškem kongresu pritrilno glasovalo. saj se tudi samo strinja s takim kurzom, le da ob vsaki priložnosti zahteva še dodatne ukrepe za dvig kupne moči prebivalstva, brez katere bi lahko nastopila prevelika zasičenost tržišča.

POZICIJE SO OSTALE

Čeprav so številke za naša merila ogromne, so za dimenzije ameriškega narodnega dohodka dokaj skromne. Tako poudarjano zmanjšanje davka na ekstraprofite se nam pokaže v pravi luči šele takrat, ko vemo, da se letna zvezna dohodnina s tem zmanjša le od

najskromnejši opazovalci cenijo na 70 milijard.

Naj bo že kakorkoli, za ocenjevanje današnjega družbeno-gospodarskega stanja v ZDA je zelo važna ugotovitev, da sedanji predsednik ni vnesel nobene resne spremembe v široki državni gospodarski sistem reguliranja kontrole, kakor ga je uvedel Roosevelt in razširil Truman. V polni veljavi je ostal Zvezni odbor gospodarskih svetovalecev in prav tako tudi Zvezni rezervni sistem — dve važni ustanovi gospodarskega vsklajevanja. Enako važni gospodarski instrumenti so ostali davki, dotacije kmetijstvu in sistem socialnih pomoči.

Gibanja na severnem ameriškem kontinentu so dokaj svojevrstna. Po eni strani vsa javnost sprejema za svoj credo stare Jeffersonove ideale o neomejenih svobodah privatnika, po drugi strani pa je stvarni razvoj že daleč mimo te idile. Čedalje močnejše podružabljanje ogromne masovne proizvodnje je vsililo nove oblike upravljanja, pri čemer imajo državni vrhovi neprimerno večjo vlogo, prisililo pa je podjetnike, da vse bolj upoštevajo zainteresiranost proizvajalca, ki je preko svojih velikanskih sindikalnih organizacij postal faktor, ki ga ni moč odpisati iz kalkulacije. Vse to priča o tem, da tudi v ZDA, v tej »najbolj kapitalistični izmed kapitalističnih dežel«, stihija gmotnega razvoja poraja elemente, ki prerasčajo tradicionalne okvire.

EISENHOWER

70 na 69 milijard. In tudi vse »veliko odrekanje« ni več tako pomembno, če vemo, da vse letne ameriške profite

Tehnika v kmetijstvu — bodočnost

GORENJSKI KMETOVALEC

Mehanizirajmo odvoz gnoja iz hlevov

Ob nedavni akciji Okrajne zadrzne zveze, ki je široko razmahnila gradnjo gnojšč in gnojčnih jam, je bil marsi-

Kako dela vesten klavec?

Smo sredi sezonskega klavnja prašičev. Največkrat je lagodnost kriva, da gre mnogo svinjskih kož v nič, namesto, da bi šle s pomočjo odkupnega podjetja »Koteks« tja, kamor spadajo, to je v naše usnjarne. Nekateri namesto da bi prašiča pravilno odrli, ga oparijo in s tem uničijo kožo. Če rečemo, da gre na ta način koža v nič, ne pretiravamo, ker koža na slatinini le vara želodec.

Kožo s prašičev je treba pravilno odreti!

ZANIMIVI PODATKI O MLEČNOSTI KOBI

O mlečnosti kobil je do sedaj malo znanega. O tem je leta 1952 delal poskuse I. A. Saigin in ugotovil mlečnost kobil baškirske pasme. Povprečna mlečnost je znašala 1500 do 1600 kg mleka. Najboljša kobila je dosegla celo 2700 kg. (in-)

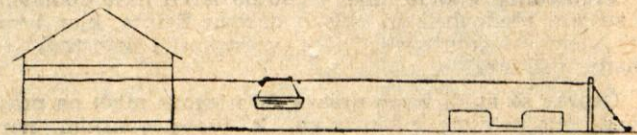
kateri kmet nezadovoljen z lokacijo gnojšča. Obč. lokacijske kom. so stremele za tem, da bi bila gnojšča oddaljena čim bolj v kak primeren kot dvorišča.

Gnojšče, postavljeno za ali pred hlev, je za delo pri spravljanju gnoja iz hleva seveda najprikladnejše. Omogoča direktno izmetavanje gnoja iz hleva. Pot po kateri je treba prepeljati samokolnico, je zelo kratka. Skrajšanje transportne poti je v kmetijstvu ukrep, ki je povsod zaželen in pomeni največjo racionalizacijo dela. Zelja gospodarjev, da je gnojšče čim bliže hleva, je zato razumljivo.

Postavljanje gnojšč pred hleve pa nikakor ni umestno, če pomislimo na čistočo dvo-

rišča in njegovo ureditev. Gnojšče, postavljeno pred hlev, zapira direkten dostop v hlev, dvorišče je vedno bolj ali manj onesnaženo, bližina gnoja je neprimerna iz higien-

korito plitvo in da je dno v prerezu polkrožno, ker takega laže obračamo in iz njega iztremo gnoj. Najpreprosteje je, če je korito pritrjeno na voz s štirimi verigami, možne

S tako preprosto napravo lahko mehaniziramo odvoz gnoja in si s tem močno olajšamo dnevno delo pri čiščenju hleva. Izdelek je enostaven, izdelava lahka in, kar je tudi važno, poceni. Kakšna pa je njena uporabna vrednost in kako olajša delo transporta, pa je jasno vsakomur, ki prevaža polne težke samokolnice gnoja iz hleva na gnojšče.

skih razlogov, tako za živali kot za stanovalece.

Pred hlev in na sredino dvorišča gnojšče na sodi. Pomaknimo ga v oddaljenejši kot dvorišča, med drevje ali za hišo. S tako lokacijo pa se poveča razdalja med hlevom in gnojščem. Transport gnoja je težji in na daljšo razdaljo.

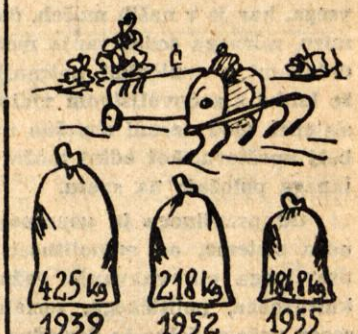
Moderna kmetijska tehnika razpolaga z najrazličnejšimi prevoznimi napravami, ki olajšajo ta transport. Posebno grajene samokolnice ali bolje rečeno enokolesni vozički za prevoz gnoja, stropne tirnice, po katerih drse viseči vozički in podobno. To so precej drage naprave, ki večini kmetov niso dostopne.

Zelo posrečen, cenen in preprost pa je transport gnoja z lesenim koritom, pritrjenim na dvokolesni voziček, ki drsi po navadni jekleni vrvi, kakor kaže slika. Konstrukcija visečega vozička je zelo preprosta in jo lahko izdelava vsak kovač. Žica, debeline 6—8 mm pa brez težav prenese obremenitev do 100 kg, če je napeta na razdalji do 20 metrov. Pri daljši uporabi se žica sicer usloči, zato pa jo je treba dva do trikrat na leto nategniti, ker je prevažanje korita po lepo nategnjeni žici mnogo lažje.

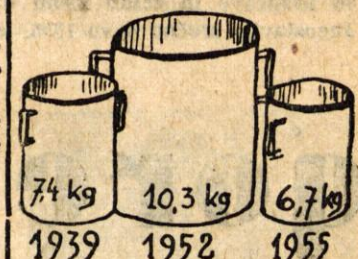
Velikost lesenega korita je poljubna. Važno pa je, da je

pa so tudi druge kombinacije, ki morda še olajšajo iztiranje gnoja iz vozička. Eno takih kombinacij kaže slika. ING. M. BERTONCELJ

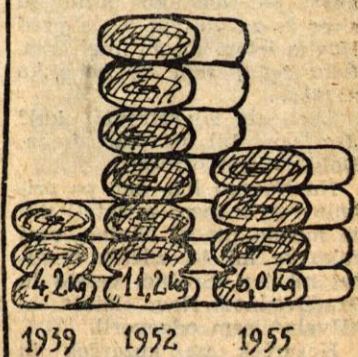
Nekaj primerkov gospodarskih odnosov med mestom in vasjo

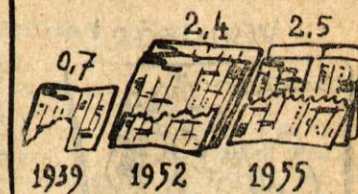
Slika kaže, kolikšno količino pšenice srednje kvalitete je moral kmet prodati nekdanji ali danes, če je hotel kupiti plug za ravnanje zemlje. Ilustracija je dovolj zgovorna, morda bi dodali le, da se sedaj še ni dovolj kmetijskih strojev na trgu.

Ta slika nam prikazuje, koliko pšenice iste kvalitete je moral oz. mora prodati kmet, če hoče kupiti emajlirani lonec za 2 litra.

Za meter domačega platna (širina 70 cm) je moral kmet v letu 1939 dati 4,2 kilograma pšenice srednje kvalitete, sedaj pa mora dati 6 kilogramov, vendar pa je ta količina v primerjavi z letom 1952 skoraj polovico manjša.

Kakor nam kaže slika, vidimo, da leta 1939 kmet za kilogram pšenice ni mogel kupiti niti enega časopisa, danes pa lahko kupi dva in pol.

Vsi ti in še mnogi drugi primeri o gospodarskih odnosih med mestom in vasjo so posledica povečanja industrijske proizvodnje, ki je vplivala na znižanje cen industrijskih proizvodov in tako znižala tako imenovane »skarje«, tako da je v izmenjavi z mestom vas v celoti v precej ugodnejšem položaju kot pa pred vojno.

snegom. V teh legah je namreč rastna doba krajša, dalj časa ostane listje na drevesu. Sneg, ki tu kmalu zapade, lahko polomi mlade krone, če ga

Drevesni koš iz žične mreže

takoj ne stresemo z njih. V takih nasadih je treba vsako drevo zavarovati s posebno piramido, da varuje krono pred pritiskom snega. K vsakemu drevesu postavimo tri sohe tako, da tvorijo piramido nad krono. Gornji del piramide, kjer je drevesna krona, obijemo z deskami v velikosti krone, ki jih postavimo in pritrdimo na sohe, ki varujejo drevo pred živino.

FRAC CIJAN

Nekaj o čiščenju planinskih pašnikov

Na Gorenjskem imamo danes okrog 39.000 ha pašnih površin, na katerih se pase čez leto skoraj 60% vse živine. Ker je Gorenjska, predvsem Bohinj, vzrejni center rdečecikastega goveda, so ti pašniki velikega pomena za našo živinorejo. Vendar, če pogledamo današnje stanje teh površin, vidimo, da so v zelo slabem stanju. Večina pašnikov se je v zadnjih 10 do 15 letih močno zrasla z različnim grmovjem ter gozdnim drevjem. Glavni vzrok propadanja je bila zadnja vojna in temu primerno majhno število živine vsa prva povelja leta. Razen zaraščanja pašnikov je bila povzročena tudi velika gospodarska škoda na samih objektih, ki so bili med vojno večinoma vsi požgani — ali pa so zaradi starosti v skrajno slabem stanju. Takšno je bilo stanje na naših planinskih pašnikih, ko se je pričelo z najnujnejšimi melioracijami.

V živinoreji smo dosegli že lepe uspehe. Število živine je doseglo predvojno stanje; po kakovosti živine in količini mleka pa smo to stanje celo presegli. Zaradi tega je potreba po paši vedno večja in je temu primerno potrebno povečati tudi skrb za naše pašne površine.

Pretežni del pašnikov ležijo na Jelovici, Pokljuki, Mežakliji ter drugih večinoma gozdnatih predelih Alp in Karavank je precej zaraščen z mladimi iglavci in listavci, ki zmanjšujejo pašno površino in otežkočajo pravilno pašo. V višjih legah (1400—2000) pa se je močno razraslo rušje. Vse te pašnike je nujno potrebno očistiti in izboljšati travno rušo na njih, saj je znano, da je paša v zaraščenih — gozdnih predelih tudi do 60% manj vredna od paše na čistih površinah. Pa pogledjmo nekoliko, kako bomo čistili.

Če je površina čiščenja večja, moramo postopoma in sistematično prirediti vse zarasti in plevele, ne pa posekati samo debelejša drevja, grmovje in drobnejšo zarast pa pustiti za nazadnje, kakor se je to že večkrat dogajalo. Obsekane veje pustimo razprostrte po sečišču toliko časa, da se obletijo, nato pa jih

znosimo na kupe (ki naj bodo po možnosti na bolj kamenitih in plitvih tleh), do popolne osušitve. Iz tega naredimo svežnje za krujavo, ali pa jih požgemo in pepel raztrosimo po pašniku. Grmičevje ter drugo pritlikavo zarast po poseku spravimo na kupe in pustimo, da se popolno osuši, nato pa to spravimo v kake kotanje ali pa na kame-nite prostore ter pustimo, da polagoma razpade. Tanjša smreke se lahko olupijo že od debeline 5 cm dalje za celulozo, prav tako pa tudi jelša od 8 cm naprej. Tako pripravljen drobni les se boljše proda in denar se porabi za izboljšanje teh zemljišč. Vse drevje in grmovje se mora posekati čim bolj pri tleh, da se s tem onemogoči ponovna narast mladik v prihodnjem letu in pospeši razkroj štorov. Na pašnikih, ki so nastali po goloseku na primernih tere-nih (n. pr. Ribčeva planina na Jelovici) se mora drevesna panje odstraniti bodisi z izkopom, ali pa z razstrelitvijo, da se tako teren očisti in usposobi za pašo. Vsako leto moramo sproti spodrezavati mlade poganjke, da preprečimo ponovno zarast. Kot primer zelo močno zaraščene-ga pašnika je pašnik KZ Češnjica imenovan »Mlake«, ki leži na osvojem pobočju Stedl vrha ob cesti na Prtovci pod Ratitovcem. Ta pašnik je poraščen z belo jelšo, ki je zelo trdoživa in se jo zelo težko uniči. Do sedaj že očiščeni predeli tega pašnika se zaradi nerednega spodrezavanja mladik ponovno zaraščajo. En del tega terena pa so temeljito očistili na ta način, da so vse drevje izkopali in zemljo prekopal; vendar je to združeno z ogromnimi stroški.

Posebne previdnosti in izkušnje je potrebno pri čiščenju onih pašnih površin, ki so porasle z rušjem in ležijo pretežno nad zgornjo gozdno mejo v višini od 1500—2000 m. Preden se odločimo za čiščenje, moramo teren dobro pregledati, da ne povzročimo z nepravilnim posekom kvarnega delovanja erozije, ki je v teh višinskih predelih še posebno nevarno. Tako lahko odstranimo rušje le na ravninah, ali položnejših pobočjih, kjer je pod njim sklenjena travna ruša primerna za pašo. Ogibati se moramo vseh strmin in usekov ter hudournih grap, na katerih je nevarnost plavov. Posekano rušje spravimo na kupe in ga po osušitvi porabimo za kurjavo. To čiščenje pride v obzir na pašnikih, ležečih na pobočjih in grebenih Karavank in Julijskih Alp,

Dovški, Hruševski in Jeseniški Rožci, dalje Komni, na planinah bohinske doline, Ratitovcu, Krvavcu, Dolgi njivi itd.

Zadnje čase so mnoge pašne skupnosti pričele s temeljitim čiščenjem svojih pašnih površin, n. pr. Zajezerom v Bohinju, pašnik vasi Bitnje in Ravne v Bohinju, planina Uskovnica, planina Javornik na Pokljuki, Radovljiska planina na Jelovici, planina Ble-goš, planina Porezen, planina Sija, planina Breznica, Jezerska in Križka planina na Krvavcu itd.

ANDREJ SEŽUN

Varujmo sadovnjake pred divjačino in snegom

V zimskem času zajci radi ogledajo drevje tako visoko, kolikor lahko dosežejo. Da deblo obvarujemo pred temi nevarnimi glodalci, ga moramo na jesen obvarovati s primernimi drevesnimi košarami. Drevesne koše, oz. ograjo je treba pregledati in čimprej popraviti, kjer jih pa še ni, jih postaviti. Ograja mora biti visoka 1,5 metra. Debla zavarujemo z žičnim košem, z žitno slamo, s koruznico, s stebli sončnic, s smrekovim lubjem, z deskami ali krajniki, s koši iz lesenih letvic ali s podobnim materialom. Najbolje je uporabljati tak material, ki ostane vse leto ob drevesu, kajti divjačina (zajci, srne) rada napada sadno drevje tudi izven zime.

Pritlično sadno drevje mora biti ograjeno, zasilno ga zaščitimo, če ga zavijemo v sla-

mo s krono vred. Zajec napada ne samo jablane, temveč tudi hruške in koščičarje. Drevesa s srednje visokim in visokim debelom zavarujemo z drevesnimi koši, katere pa moramo pritrditi na drevesni kol, da jih zajec ne privzdigne.

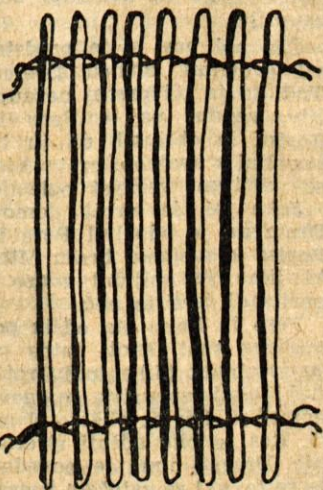
Ponekod premazujejo debela z različno zmesjo, n. pr. kravjaka, ilovice in krvi. Ta način pa ni varen, ker se lahko zmes izpere, posebno še, ako je vlažna jesen. Vsekakor je bolje deblo obvarovano, če zajec ne more priti do njega.

Rane, povzročene od divjačine, zelo škodujejo zlasti mlademu drevju. Take rane moramo premazati s cepilno smolo ali pa z blatom, ki ga napravimo iz vode, ilovice in kravjaka. Da to blato ostane na deblu, ga previjemo s cunjjo ali vrečevino.

V mladem nasadu je bolje, da ne pasemo živine, ker ob-jeda in lomi veje. Ako pa jo pasemo, je treba predhodno zavarovati vsako drevo posebej s tremi stebri, ki segajo do višine krone in so oddaljene od debla 60 cm. Stebre povežemo z letvami, ki jih pribijemo z žebli.

Mazanje debel jeseni nima na zajedavce, ki se skrivajo v razpokah skorje, nobenega vpliva in jih čisto celo varuje pred vremenskimi neprilicami pozimi. Koristi pa v vzhodnih in južnih legah, ker varuje pred pozebo. Bela barva debla se počasneje segreje in nevarnost pred pozebo je manjša. Morali bi pa v tem primeru mazati z beležem šele februarja in ne jeseni, kakor se sedaj večinoma dogaja.

Sadovnjake v višje ležečih legah moramo varovati pred

Drevesni koš iz letvic — lahko ga sestavimo iz poljubnega materiala

Od petka do petka Marodom Jugoslavije

Le skromen korak smo šele naredili čez prag novega leta, leta devetnajstpetdesetega. Uspehi preteklega leta so nam jasen potokaz za naše delo v letošnjem letu. Tudi težav ne bo manjkalo. Toda te bomo veliko lažje prebrodili kot smo jih lansko leto in vsa prejšnja leta.

Predsednik Tito se mudi trenutno izven naše domovine, na svojem zgodovinskem obisku narodu Egipta, kjer bo še bolj utemeljil koncepcije naše vsestransko konstruktivne zunanje politike.

Ceprav se mudi izven države, so njegove misli na pragu novega leta pohitele v domovno, k jugoslovanskim narodom, katerim je v Novoletni poslanici sporočil:

»Predvsem bi rad poudaril, da je bilo minulo 1955. leto bogato z raznimi dogodki mednarodnega značaja, izmed katerih so se mnogi zaključili bolj ali manj srečno. To je ugodno vplivalo na pomiritev na svetu, ljudje so znova dobili zaupanje v to, da je moč ohraniti mir in da je nastala doba mirnega obravnavanja mednarodnih problemov. Pri tem je zlasti tolažilno, da ta ideja čedalje bolj dozoreva tudi med vodilnimi ljudmi v svetu, to se pravi, da odklanjajo vojno kot sredstvo za obravnavanje spornih vprašanj med državami in narodi.

Ne bi hotel, da bi te moje besede razumeli tako, da pojde zdaj vse gladko in samo po sebi. Ne! Mislim, da bomo še doživljali težave, trenja in zastoje, toda nič nam ne sme vzeti poguma, da ne bi vztrajno nadaljevali boja in storili vsega, kar je v naših močeh, da bodo naposled zmagale ideje miru, mirnega sodelovanja med narodi in koeksistence med državami z različnimi notranjimi družbenimi sistemi. Zdaj že lahko z zadovoljstvom vidimo, da si ideja aktivne koeksistence med narodi uspešno utira pot in da jo svet čedalje bolj upošteva, kot edini možni izhod iz sedanjega še zamotanega položaja na svetu.

Od pravnega in uspešnega razvoja našega socialističnega sistema, od monolitnosti naše državne enotnosti, od pravnega obravnavanja važnih vprašanj gospodarskega, kulturnega, političnega, socialnega in drugega značaja — razen naše načelne in dosledne zunanje politike — bo tudi v prihodnje odvisen naš mednarodni ugled. Največjega pomena je torej, da ima vsak naš državljan zmeraj pred očmi koristi vse skupnosti, ne pa samo svojih, ozkih krajevnih koristi. Gostiti moramo čimbolj tiste lastnosti, ki nam omogočajo dostojno mesto med narodi sveta!

S temi željami pošiljam iz te prijateljske dežele v svojem in v imenu svojih sodelavcev naši domovini najtoplejšee pozdrave in želim vsem državljanom in državljanke Jugoslavije srečno novo 1956. leto!

gorenjske bodice

»SREČNO NOVO LETO, dragi bralci! Glas Gorenjske!« — Nekoliko pozno je sicer že za voščila. Toda pred Novim letom nisem imel časa. Šele sedaj sem se nekoliko zbral...

Lepo ste silvestrovali, kaj? Jaz sem bil pa kar doma. Dolgčas sem otesal.

Na Novega leta dan pa prikolovrati k meni prijatelj (bil je menda precej okajen, vsaj tako se mi je zdelo). Čestital mi je: »Srečno, veselo in »radovedno« Novo leto!« — »Hvala«, sem odgovoril.

Kozarček na kozarček in jezik se mu je razvohal. Govoril je kot »strgan dohtar. Marsikaj mi je povedal...

NA »ŠTEFANOVO« je bil v Železnikih »veseli« večer. Za gledalce pa je bil kar precejšnja »morija«. Izvajalci so prišli menda iz Ljubljine.

VESELI VEČER!

»KUD« jim je plačal za njihovo izvajanje kar 30.000 dinarjev in še dobro so se namicalci povrh vsega.

Dobra šola, pravijo Železnikarji, drugič bodo vsaj poskušali sami člani KUD kaj skupaj spraviti. In tudi ceneje bo!

KULTURNO - PROSVETNA dejavnost je bila v Železnikih včasih precej živahna. Sedaj skrbi pa za kulturno izživljanje predvsem kino. Pravi jo, da bo nasledil kulturno-umetniško društvo. Če bo, bo v tem letu imelo prosvetno društvo takle naziv: »KUD — kino podjetje Železniki!«

POPLAKNIL SI je grlo v krajevi gostilni v občinskem središču Selške doline.

Začudil se je, kako to, da imajo v tem lokalno prostoro ločene s španskimi stenami. Bolje bi bilo (s tem se še marsikdo strinja), ko bi postavili te »spovednice« tjakaj, kamor pravzaprav tudi sodijo.

NE LE V TEM lokalu, ampak tudi v druge gostinske obrate je pokukala tržna inspekcija. »Predpisi so predpisani«, so dejali modri možje.

»Točilne mize morajo imeti tekočo mrzlo in toplo vodo«, so spoštljivo dejali.

»Predpis je predpis!« Železnikarji so se muzali... — V tem kraju namreč še ni vodovoda... in hudo težje pravijo, da tudi ni kanalizacije.

»PRI JOHANC« v Britofu pri Kranju sem prav tako voščil srečno in veselo novo leto.

»Da bi bilo le bolj srečno kot lansko«, mi je dejala gostilničarka. »Moje želje: da bi naj čim manj vročerkvnežev zahajalo k nam. Da bi se bolj poredkoma stopili in »puščali« kri...«

SREČANJE

Z GORENJSKIMI PARTIZANI

Bilo je konec novembra 1943. Snega še ni bilo, mraz pa je kar krepko pritiskal.

Pero in Boris sta se vrnila s patrole. Ko sta raportirala komandirju, jima je ta nekako slovesno povedal:

— Na Gorenjsko pojdetaj!

Oba sta se novice razveselila. Brž se je razvedelo med tovariši, da jih bosta Pero in Boris zapustila.

Nihče od njiju še ni bil kot partizan na Gorenjskem, zato so pričeli na dolgo in široko govoriti, kakšen je položaj tam, ali imajo osvobojeno ozemlje in še o marsičem. Tudi nasvetov in pozdravov gorenjskim partizanom ni manjkalo.

Drugega dne zjutraj sta zapustila tovariše in prijazno dolenjsko vasico. Odšla sta s kurirji na dolgo pot, »po pošti«, kakor so temu rekli. Po večdnevni hoji po mrazu, blatu in dežju, preko hribov in dolin sta se končno s kurirji ustavila v hišici ob gozdu, kjer bi morali čakati gorenjski kurirji.

V hiši je bilo prijetno toplo in premočeni partizani so se kmalu razživeili. Toda, zakaj ni kurirjev iz Žirovskega vrha? Kurirji iz Ljubljanske vrha in kolona partizanov — potnikov so postali nekoliko zaskrbljeni in nestrpni. Minila je ura, minili sta dve, kar je nekdo potrkal na okence. Prišel je terence Tone z žalostno novico, da kurirjev ne bo. Domači izdajalci so pripeljali Nemce prav pred njihovo kurirsko karavlo na Žirovskem vrhu in v neenakem boju so kurirji junaško padli.

Kaj sedaj?

V temni noči so se sami odpravili na pot. Pod vrhom, blizu meje, so se ustavili. Brez vodičev preko minirane meje in še ponoči povrh? Ne. Odločili so se, da bodo v vasi prespali.

NA JESENICAH se drsajo, pa čeprav je za ta čas še kar »toplo«. Toda precej živcev moraš imeti na zalogi, da zdržiš na ledu. Čeprav imajo vsi ljubitelji ledu točno določen čas za treninge (suhe in »mokre«), je vedno na tej ledeni plošči velika gneča in direndaj.

Hokeisti, drsalci, kegljači... »Jaz bi že napravil red!« Tole pa v oklepaju: (če bi bil brezposeln).

SILVESTROVO v Delavskem domu na Jesenicah. Tuja glasba, čeprav ima »Svoboda« lastni zabavni orkester.

»Če bi bil jaz predsednik jeseniške »Svobode« bi zahteval, da bi člani zabavnega orkestra poravnali račun okoli 20.000 dinarjev) svojemu matičnemu društvu. To pa zato, ker so igrali drugje, na mestu doma.«

Za denar prav gotovo ne bi bili v zadregi, saj igrajo večinoma le za svoj žep...

»PROSIMO VAS, da nam poštno obratno sporočite datum vašega otroka«, je napisano na dopisnici Zavoda za socialno zavarovanje na Jesenicah, ki ga je prejel pred dnevi neki človek. Dopisnica je priromala že dober mesec po tem, ko je prav od istega Zavoda dobil odločbo o pravicah do otroških dklad.

Vse kaže, da uslužbenci tega zavoda sproti pozabijo kakšne dokumente imajo že na razpolago.

Ne bodi ga len, jim je ta isti človek odgovoril: »Poštno obratno vas prosim, da...«

PA SE ENKRAT: »Srečno in uspehov polno novo leto!«
Vaš BODIČAR

Naslednji dan so nadaljevali pot in prišli so na Žirovski vrh, ko se je že popolnoma zdanilo. Tu so se ločili — Pero in Boris proti Skofji Loki, Janez pa proti Zirem.

Pero in Boris sta se kmalu približala prvi hiši, toda nihče jima ni hotel odpreti. Vedela sta, da so v hiši ljudje in jim dopovedovala, da sta partizana iz Dolenjske in iščeta gorenjske partizane. Toda odgovora ni bilo. Nadaljevala sta pot. V dolini je zazvonilo poldne. Bila sta lačna in zaskrbljena.

Sedla sta na parobek in molčala. Prvi se je oglašil Pero.

— In vendar morava biti jutri na cilju! Ni vrag, da ne

pričelo svetlikati. Nenadoma pa se je spet oglašil mitraljez.

Zatopljeni v premišljanje sta nadaljevala pot. Tik pod vrhom, sta naletela na kolovoz, kjer sta opazila mnogo sledov nemških vojaških čevljev. Obstala sta in poslušala. Nič se ni zganilo. Boris se je odločil, da bo pregledal okoličnico.

Previdno je stopal do roba gozda in še naprej ob obronku. Ustavil se je in poslušal. Vse je bilo tiho. Še nekaj korakov do ovinka. Zagledal je hišo in pred njo Nemce. Ni bilo več časa, da bi se umaknila globlje v gozd, po poti so se že slišali nemški glasovi. Ulegla sta se za majhne smreke in pripravila orožje. Mimo njiju, nekako deset metrov stran, je šla nemška kolona.

bi našla domačina, ki nama bo pomagal dobiti zvezo s partizani! Naprej!

Šla sta dalje, pri naslednji domačiji so se jima ljudje odzvali. Oče, starejši možakar, je bil najprej silno nezaupljiv. Mati in trije otroci pa so molčali.

Pripovedovala sta, da sta prišla iz Dolenjske in da morata še istega dne najti partizane. Mož je ogledoval njuni italijanski uniformi, titovski in orožje in od časa do časa zatrjeval, da v njihovi bližini sploh ni partizanov, da jih še nikoli niso videli in da jima zato ne more pomagati.

Ze sta skoro obupala, ko se je mož le nekoliko omehčal. Dejal je, da pozna nekoga, ki jima bo morda le lahko pomagal. Prišel se je odpravljati.

Najprej ju je vodil v smer, odkoder sta prišla. Pazil je, da so se izogibali hiš in so zato hodili po gozdu in grmovju. Molčali so. Prišli so do grape. Skozi golo drevje so zagledali v dolini ceste.

»Prekoračiti jo moramo! Tam, v nasprotnem bregu, vaju bom pustil pri svojem znanu. On vama bo že pomagal!«

Pričeli so se spuščati po strmem pobočju. Pod njimi so se po cesti pripeljali Nemci v treh kamionih. Ko je brnenje utihnilo, so se zagnali v dolino. Še nekaj skokov in bili so na dnu. Prebredili so potok, skočili preko ceste in stekli v nasprotni breg. Vse je šlo hitro.

Šele visoko nad cesto so se med drevjem ustavili in se prvič nekoliko oddahnili. Jaka, njun vodič, je bil videti boljše volje in nekoliko bolj zaupljiv.

Čez pol ure ju je predstavil svojemu zancu Drejcu. Tudi ta je bil precej nezaupljiv, vendar pa je Pero in Borisu le obljubil, da ju bo popeljal k svojemu bratu, kjer se partizani večkrat oglašijo.

Jaka se je vrnil domov, Drejc pa je odpeljal Pero in Borisa k svojemu bratu Mihi, ki jima je obljubil zvezo s partizani še tisto noč.

Pero in Boris sta odšla pomirjena spat. Proti jutru pa ju je zbudil Miha in ju rotil, naj takoj zapustita njegovo domačijo, ker se bližajo Nemci. Res je bilo slišati streljanje. Utegnil jima je povedati le še to, naj se zatečeta v grapo za hišo in naj se držita gozda.

Pero in Boris sta bila prepuščena sama sebi. Ko sta se vzpenjala po dnu grape, se je

Nemci so bili brezskrbni, glasno so govorili, se smejali in ropotali.

Ko so se oddaljili, sta se tudi Pero in Boris dvignila in odšla v smer, odkoder so prišli Nemci. Bilo je že popoldne, ko sta v daljavi zaslišala glasove sekir. Kmalu sta srečala tudi starejšega moža in mlajšega dekle.

Spet sta pripovedovala svojo zgodbo in ju na koncu zaprosila za pomoč.

»Odpočijta si zdaj nekoliko! Midva s hlapcem morava dokončati začeto delo, nato pa pojdemo skupaj domov!« jima je odgovorilo dekle.

Pero in Boris sta sedla na podrti bukev. Nenadoma sta ostala sama s hlapcem. Ančka tako je bilo dekletu ime, je nekam izginila, a se je kmalu vrnila. Tedaj je bila do njiju mnogo bolj hladna, kot ob srečanju.

Zmračilo se je in skupaj so odšli na Ančkin dom. Hiša je bila polna otrok. Mati, vsa v črnem, jima je povedala, da so ji Nemci pred letom dni ubili moža in da se z otroci, od katerih je bila Ančka najstarejša, prebija brez moške roke v teh težkih dneh. Ljubeznivo jima je postregla z mlekom in kruhom. Ko sta se najedla, jima je Ančka povedala, da pri njih ne bosta mogla prenočiti in da ju bodo odpeljali v hišo ob gozdu, kjer je bolj varno in kamor ju bodo prišli ponoči iskat partizani.

Okoli devete ure zvečer pa je Ančka naročila hlapcu, naj gosta pelje k njeni teti, kjer bosta prenočila.

Zahvalila sta se in odšla za hlapcem na dvorišče. Za hlapcem je stopil na prag najprej Boris, se ozrl na levo in desno, ko je nekdo zakričal:

»Stoj!«

Boris in Pero sta skočila nazaj v temno vežo, prepričana da so hišo obkolili Nemci in domobranci in da so ju izdali. V hiši je nastal preplah. Mati in otroci so presunljivo zajokali.

Zatekla sta se v kuhinjo. Pripravila sta se na borbo, čeprav ju je mati rotila, naj ne streljata in jim ne povzročita nesreče. Dokumente sta vrgla v peč. Vse skupaj je trajalo le nekaj trenutkov.

V tem se je že zaslišal v hiši glas.

»Kaj vendar tako tulite, saj smo mi — partizani!«

Skočila sta v »hišo«, tam pa ju je rezko povelje zopet prikovalo na tla.

»Stoj! Roke v vis!« Obstala sta kakor vkopana.

Njima nasproti so stali trije civilisti z naperjenimi brzo-strelki. Dvignila sta roki.

K njima je skočil četrti, ki je tedaj vstopil, ju spretno odpasal in jima odvzel orožje. Šele tedaj sta zagledala, da so pokriti s triglavkami, na katerih se blešče rdeče zvezde. Pričela sta dopovedovati, da sta partizana in da prihajata z Dolenjske, a tega jima ni hotel nihče verjeti. Smejali so se jima in jima obljubljali kazni za njune gestapovske zločine. Zvezali so ju z močno žico. Povedala sta jim še, da sta odvrgla dokumente v peč in kmalu se je nekdo vrnil s papirji, ki so bili na robovih ožgani od ognja. Preden so odšli od hiše, jima je vodja patrole strogo zabil, naj ne poizkušata pobegniti, ker ju bodo sicer takoj ustrelili.

Zapustili so hišo. Za predhodnico je stopal najprej zvezani Boris, nato nekaj metrov za njim Pero in na koncu zaščitnica. Niso hodili niti deset minut, ko jih je sprejel špallr partizanov, ki so vsak po svoje grozili »gestapovcem«.

Odpeljali so ju v hišo. Komandir patrole je stopil k Matiji, mu predal orožje, torbice in dokumente. Matija je najprej začel pregledovati papirje. Čital je ob popolni tišini, nato pa se je glasno zasmejal in se obrnil k presečenim stražarjem.

»Tako! jima vse vrnite in ju razvezite!«

Nato se je obrnil še k Peru in Borisu.

»Tovariša, oprostita in bodita pozdravljena na Gorenjskem!«

Kmalu se je vse raziasnilo. Ančka, katero sta srečala Pero in Boris v gozdu in jo prosila za zvezo s partizani, je o srečanju takoj obvestila tovariša Matijo. Ker je bil ta prepričan, da sta Pero in Boris gestapovska raztrgana in da je nemogoče, da bi prišla sama na Gorenjsko, ker so bile kurirske zveze pretrgane, je napravil načrt, kako ju bodo zajeli.

Pero in Boris pa sta prišla ravno tja, kamor sta bila namenjena in prvi del njune naloge je bil izpolnjen točno v določenem roku.

ALBIN AUSEC

NA ROB

O neki morali

Leto devetnajstpetinpetdeseto smo pokopali. Za nami je.

Tudi družinski praznik Novoletne jelke je minil. Otroci so uživali ob okrašenih jelkah, obdarovani so bili.

Povsod so skušali pričarati v teh dneh kar najbolj prijetno in toplo vzdušje...

V trgovinah je bila v tem času gneča. Razumljivo. Ljudje so kupovali vsevprek. Darila, hrano, sladkarije...

Prav tako kot lansko leto pa je tudi letos v tednu pred Novim letom marsičesa zmanjkalo. In ljudje so godrnjali.

Večinoma upravičeno!

Celi orehi so veljali sredi decembra 180 dinarjev. V tednu pred Novim letom pa jim je cena »poskočila« na 200 dinarjev.

»Imate morda to in to?« so spraševali kupci.

»Razprodano, nimamo več na zalogi!«

»Zakaj pa niste preskrbeli dovolj blaga, saj ste vendar vedeli, da je pred prazniki vedno več prometa in povpraševanja. Polovica trinajste...«

»Tako! po Novem letu imamo inventuro! Zatorej — manj blaga, manj dela bo!«

Take odgovore je lahko slišal vsak, ki je tiste dni kar koli kupoval.

Tudi sam s seboj sem se pogovarjal...

»Kje so bile zbornice, sindikati, množične organizacije, da bi take »nazore« pri uslužbenih trgovskih podjetjih pravočasno odpravile? Saj smo imeli že večkrat take in podobne slabe izkušnje...«

V glavi pa je dozorela zamisel o sestavku: »O neki morali — o odnosu do delovnega človeka in potrošnika...«

I. AUSEC

DRUŽINSKI POMENKI

Na Gorenjskem ustanovljajo Gospodinjski center za pomoč pri urejanju gospodinjstva

Po vzoru Zavoda za napredek gospodinjstva, ki že uspešno posluje v re-publiškem merilu, bodo tudi na Gorenjskem ustanovili gospodinjski center s sedežem v Kranju. O ustanovitvi te osrednje ustanove za napredek gospodinjstva na Gorenjskem, je razpravljal že Svet za prosveto in kulturo OLO Kranj. Prav tako je Zveza ženskih društev že zagotovila Centru materialna sredstva za uspešen začetek dela, za strokovno vodstvo Centra pa je prav tako že zagotovljena ustrezna moč. Na prvem pri-

hodnjem zasedanju bo Okrajni odbor še formalno potrdil ustanovitev te institucije, s tem, da bo imenoval upravnika in upravni odbor.

Pomen te ustanove je nedvomno zelo velik, saj je prav področje gospodinjstva pri nas še zelo neobdelano in so se v njem, bolj kot na vseh drugih področjih, ohranile razne stare navade. Velikokrat so jedilniki zelo enolični in kljub obilnosti prehrane ne nudijo človeku vseh hranljivih snovi, ki jih telo potrebuje. Razen tega mnogokrat propadajo razna hraniva, ki bi se

jih s smotrnejšim pripravljanjem dalo koristno izrabiti. Izboljšanje prehrane tako v posameznih gospodinjstvih, kot v restavracijah in menzah, bo nedvomno eden prvih nalog gospodinjskega centra.

Doslej je bilo sicer, posebno s strani ženskih društev, pokazano že precej volje in žrtvovanih že precej denarnih sredstev, da bi se v tem pogledu stanje pri nas izboljšalo. Vendar pa, žal, različni težaji niso obrodili zaželenega uspeha, ker so bili po večini samo občasni in pa brez določenega programa. Zato bo naloga gospodinjskega centra tudi, organizirati tečaje za napredno gospodinjstvo, predvsem pa, določiti za te tečaje točen program, tako, da bodo dekleta, ki bodo absolvirala ta tečaj, imela splošen vpogled v napredno gospodinjstvo kot celoto in ne samo nekaj znanja o 'konserviranju nekaterih vrst sadja in pripravi nekaterih sladk, kot do sedaj.

S smotrnejšo organizacijo vzgojnih tečajev pa bo gospodinjski center nujno moral poseči tudi v reformo našega šolstva. Za smotno vzgojo po končani šolski obveznosti bo nedvomno treba dobiti osnovo že v šoli sami. Zato bo naloga Centra, da forsira uvedbo gospodinjskega pouka tudi v naše šole.

S preusmeritvijo naše industrijske proizvodnje predvsem na zadovoljevanje trga široke potrošnje, bo imel Center hvalježno nalogo, vplivati na našo industrijo, da osvoji in izdelava čimveč strojev, ki bi razbremenili našo gospodinjjo pri njenem delu. Tu je naša gospodinja še zelo na slabem, kajti razen nekaj ročnih strojčkov nima nobene naprave, ki bi jo razbremenila pri hišnem delu, pri kuhi ali pa pri pranju.

Razen tega pa bo gospodinjski center z različnimi analizami nudil vsem, ki se zanimajo za napredek gospodinjstva, bogat material za znanstveno obravnavanje tega problema. Moral bo skrbeti tudi za pravilno in pravočasno preskrbo prebivalstva s potrebnimi hranili itd.

Skratka, dejavnost gospodinjskega Centra bo zelo pestra in raznolika. Če bo delo Centra plodno, bo le-ta nedvomno v veliko pomoč našim gospodinjam. Delo Centra pa bo seveda uspešno samo, če se bo okrog njega nabral širok krog ljudi, ki se zanimajo za te probleme in ki bodo pripravljeni s svojim delom pripomoči k njih reševanju. To bo hvalježno delo Zveze ženskih društev.

M. B.

NOVO LETO SMO SPREJELI
naši otroci pa se bodo še dolgo spominjali stvari, ki jim jih je pripravil Dedek Mraz. Na sliki: motiv iz pravičnega mesta v kranjskem Parku svobode.

Kam z igračami?

Odrasli smo večkrat nejevoljni, ako ima otrok svoje igrače raztresene po vsem stanovanju. Ta jeza nam bo prihranjena, če za otrokove igrače uredimo poseben kotiček. Otroci se bo navadili na red in imel bo stalno mesto za igranje.

Praktična domislica je le-vali. Skratka, v tej omarici bo imel otrok lahko spravljene prav vse svoje igrače. Starejši ne bomo imeli vzroka za godrnjanje in otrokovih stvari ne bomo prestavljali iz kota v kot.

Ob koncu še nekaj besed o otroškem izražanju. Otroci pri igri zelo radi posnemajo od-

Omarica
za
igrače

sena omarica, oziroma policas, kakršno vidite na skici. Pritrjena je na steno in spre-daj jo lahko zagnemo z majhnimi zavesami. Omarico predelimo na dva ali tri kotičke. Otroci jih bo preurejali po lastnih željah in fantaziji. Deklice, ki se najraje igrajo z lutkami, bodo uredile v teh prostorčkih kuhinjo, spalnico, šolsko sobo in podobno. Fantiki pa, ki se bolj zanimajo za živali in avtomobile, pa si bodo uredili na primer garažo, delavnico ali stajco za ži-

rasle v vedenju in govorici. Zato jih moramo učiti pravilne slovenščine. Obvladanje jezika bo otroku pomagalo tudi v šoli, da bo hitreje napredoval. Če pa bomo z otrokom še v petem in šestem letu govorili v otroškem jeziku, se ne bo znal izražati in postal bo nesamostojen. Navadi naj se tudi na igro s svojimi vrstniki, zato ga ne smemo držati samo doma. V družbi se potem ne bo znašel in prihajal bo obokan po zaščito k materi.

Konzervirajmo mesnine ob zakolu prašiča

Kako napravimo jeterno pasteto, tlačenko in izboljšamo salo

Čas kolin je važen domači praznik v zimskem času. Vsi družinski člani se ga veselijo, morda tudi sorodniki in sosede. Toda za gospodinjjo je ta dan poln dela in skrbi. Skrbeti mora, da so pripravljene dišave, posoda, noži itd. Jedilni list se obogati z mesnimi jedmi. Treba je čimprej pojesti drobovino. Vsak dan dvakrat postreže gospodinja tudi s krvavicami. Vsi se že branijo mesa, saj tudi delo ni v tem času težko in tako izdatna hrana je kar odveč.

Koliko bolj bi se prilegla

jeterna pašeta ob spomladanski setvi, ali nadevan želodec in pečenka ob košnji.

Zato se je Okrajna zadruga zveza odločila, da našim gospodinjam pomaga z nasveti in praktičnimi vajami, kako konzervirati mesne izdelke, da bodo dobri in okusni tudi v poznejšem času.

Po vaseh so že pričeli taki tečaji. V Predvdoru in na Visokem se je predavanja udeležilo veliko gospodinj iz posameznih vasi. Naše žene v Predvdoru, Novi vasi in Tupalčah že preizkušajo recepte, ki so jih dobile. Posebno se zanimajo za izdelovanje jeterne paste in tlačenke.

V navadne kozarce napravimo jeterno pasteto po tem receptu: na pol kg jeter, ki smo jih polile z vrelo vodo in drobno zmlele, vzamemo pol kg glavine, ki smo jo skuhalo in tudi zmlele na strojček. Pridamo četrt kg slanina, ki smo jo zrezale z nožem na drobne koščke in dodamo dišave po okusu: majaron, koriander, poper, muškadni orešek in osolimo. Vse to zmešamo in napolnimo navadne kozarce 3 prste pod robom. Kuhamo jih odkrite 2 uri pri 100 stopinj C. Popolnoma ohlajene zalijemo s hladno mastjo in zavežemo. Poslužujemo se majhnih kozarcev (pol litra), ker se pri enkratni uporabi izprazni in ni nevarnosti, da bi se nam ostala pasteta pokvarila.

Vlagamo lahko tudi v patente kozarce. Pri praktičnih vajah po vaseh naletimo vedno na iste tožbe: stari patentni kozarci, ki jih gospodinjje še imajo, jim ne služijo, ker ne morejo dobiti ustrežajočih gumijastih vložkov. Nujno bi bilo, da bi naše tovarne gospodinjam te preskrbele, ker so sicer vse besede o naprednem gospodinjstvu zaman. Naše zadruge pa bi morale skrbeti, da bi si gospodinjje lahko nabavile patentne kozarce, ki bi bili brez napak, ker bi se le tako posluževale načina konzerviranja in pripomogle ogromen delež pri zboljšanju prehrane našega prebivalstva.

Za tlačenko ali nadevan želodec vzamemo: 1 rilec, 2 uh-lja, 1 srce, 2 ledvici, 1 jezik, 2 stroka česna, poper, sol (po okusu), četrt litra krvi, četrt litra juhe (kjer se je kuhala glavina). Kuhano drobo-

vino narežemo z nožem na 2 cm kose, zmešamo z dišavami in napolnimo želodec. Ko ga zašijemo, ga kuhamo 2 uri. Kuhane položimo na desko in ga postopoma obtežujemo, da nam ne poč. Potem suhega obesimo za malo časa v dim in ga shranimo v zravnem prostoru za poznejši čas.

Gospodinjje so se prepračale, da je salo boljše, če ga pripravimo takole (salo je mast, ki ga ima prašič v trebušni votlini): na pol kg sala, ki smo ga na stroju zmlele, damo v kozico pol kozarca mleka. Med cvrenjem mešamo toliko časa, da se izgubi penasta obloga na vrhu in postanejo ocvirki zlato rumeni. Mast pa bo zaradi dodatka mleka imela okus po surovem maslu in nam bo izvrstno služila za pečivo.

Naše gospodinjje bi morale vlagati več mesa v zaseko in mast, pa bi imele okusnejše meso ob vsaki priliki v poznem poletju.

Vse to boste izvedele na tečajih, ki jih prirejamo po vaseh.

Potne madeže izperite v topli boraksovi raztopini. Če ne bodo hoteli izginiti takoj, vzemite več boraksa in čisto malo tople vode, da dobiš boraksovo kašo. To kašo položite na madeže in jo pustite na njih nekaj ur. Potem pa blago dobro izplakni.

Snežno belo perilo dobiš, če stresiš pest čistega boraksa v vodo za pranje. Perilo bo tudi dosti lepše, če kuhaš z njim nekaj koščkov olupljene limone. Prav tako so tudi odlično sredstvo za beljenje perila jajčne lupine, katerim je treba odstraniti kožico in jih prav drobno stolči. Zavij jih v krpico in daj v vrelo vodo, kjer kuhaš perilo.

Praktična in topla garnitura za dojenčka. Pletemo jo lahko same. Navodila za pletenje lahko dobite na uradništvo našega lista, ali pa vam jih na željo brezplačno pošljemo na dom.

Za dolge zimske večere

Vodoravno: 1. jugoslovanski šahovski vele mojster; 13. vzvišena lirski pesem; 14. naplato; 15. prve tri petinje mesta v Istri; 16. zlobne; 17. italijanski spolnik; 18. ima dovoljeno; 20. lopa; 22. pivo; 23.

Siciliji; 40. vstavi LNA; 41. priimek slovenskega slikarja (Matija); 42. klic, poziv; 43. gonil, peljal; 45. naberem vrsto; 47. medmet; 48. osebni zaimek; 50. vsi se borimo za...; 51. takšen; 52. začetnici pri-

zalni zaimek; 4. del človeškega telesa; 5. italijansko število (3); 6. egiptansko božanstvo; 7. grška črka; 8. običaj, navada; 9. zapisnikarka; 10. dve sosedni črki v abecedi; 11. ilovica; 12. del obraza; 18. število; 19. tepem; 21. gora v severni Grčiji; 23. z železom obbit; 24. glej 13. vodoravno; 25. veznik; 26. kot podoba iz preprostega življenja; 28. ovitek, omot; 29. žensko ime; 31. električno nabita delca molekule; 33. prvi znaki, ki nam nekaj napovedujejo, so...; 34. glej 40. vodoravno (narobe); 35. prebivalec ozkega polotoka v Indokini; 37. posedujem; 39. veznik; 42. začetnici imena in priimka slovenske slikarice (poročena se je pisala Sodnik); 43. prebivalec države na Balkanu; 44. pozor, ne naprej; 46. žensko ime; 47. oklopno motorno vozilo; 49. staroslovanski veznik; 51. število; 52. zaimek, nedoločen števec; 54. prva in zadnja črka v abecedi; 56. znamka avtomobila; 57. kratica za akademski naslov; 58. osebni zaimek.

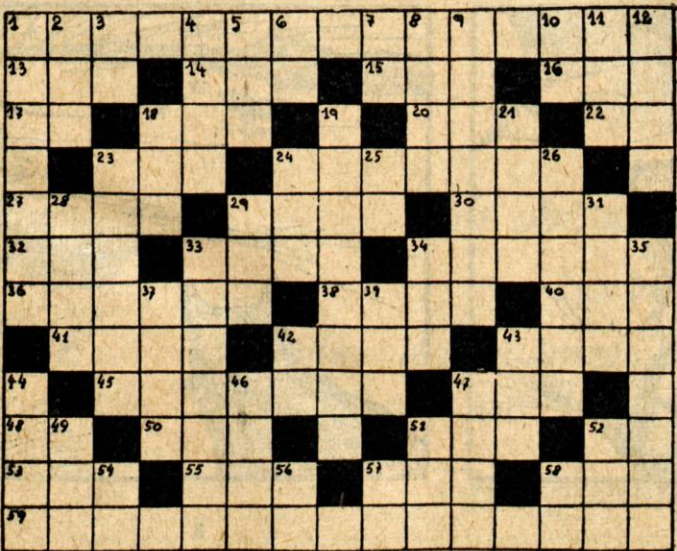
REŠEVALCI NOVOLETNE NAGRADNE KRIŽANKE POZOR!

V novoletni nagradni križanki se nam je vrnila ne-ljuba pomota, zato vas danes obveščamo, da vstavite pod 6. navpično »nereli« in prosimo, da nam oprostite.

Navpično: 1. je tisti, ki polizira; 2. moško ime; 3. ka-

imka in imena prvega slovenskega medicinskega avtorja, ki je pisal latinsko; 53. osebni zaimek; 55. krajšava za ljudski mestni odbor; 57. trata, ruša; 58. žuželke; 59. prebivalec enega izmed kontinentov.

tuje žensko ime; 24. opisati; 27. naziv tovarne usnjene galanterije v Domžalah; 29. priimek predsednika britanske vlade; 30. če je plodna letina, vsak sad obilo... 32. moško ime; 33. iz drage kovine; 34. osnovno načelo, ki ni potrebno dokazila, ker je očitno; 36. neprozoren kemičen element, dober prevodnik; 38. ognjenik na

svetujemo vam

KOZMETIKA

Kako ohranimo roke lepe.

Marsikatera gospodinja se pritožuje, kako puste roke ima. Kaj, če bi si poskusila mazati roke s kremo, ki jo pripravimo iz glicerina in ovsene moke. (Pripraviti jo je treba vsak večer, ker nekaj ur stara ni več uporabna). Predno greste spat, si namilite roke v kar se da vroči vodi, ter jih krepko in skrbno drgnite, da se dobro odpro vse znojnice na koži. Ko ste jih otrli s tankim platnom, jih namažite s pripravljeno kremo, nato pa si nataknite ponošene rokavice iz bele kože ter jih obdržite vso noč. Zjutraj si oplaknite roke v mlačni vodi brez mila, jih obrišite in nalahno natrijte z nivea kremo, ali pa kar z glicerinom. Če boste vztrajale pri tej negi, vam ne bo žal.

Gubice okoli oči niso toliko znaki starosti, kakor znaki presuše kože. Zato je važno, da damo koži potrebno maščobo.

Zvečer si umijemo obraz s toplo vodo in ga potem dobro obrišemo. Ves obraz si namažemo s kakšno mastno kremo, a samo s takšno, ki ima v sebi vazelin ali pa lanolin. Tista mesta okoli oči, kjer so se nam napravile gubice, namažemo precej na debelo z maščobo, ki se čez noč vpije v kožo. Okoli oči se ne smemo nikoli masirati, ker bi se nam sicer koža preveč raztegnila in bi se gubice še bolj poglabile. Če bomo 10 dni skrbno mazali obraz, bomo lahko že opazili prve uspehe.

Gostovanje Mestnega gledališča iz Ljubljane

Prešernovo gledališče iz Kranja je obiskalo že marsikateri oder. Večkrat se je oglasilo že v ljubljanskem Mestnem gledališču, katero pa mu obiske tudi vrača. Kranjčani so takih obiskov zelo veselili in prav gotovo bo tudi to

pot, ko bo v četrtek Mestno gledališče prvič v letošnji sezoni gostovalo v Kranju, dvorana polna. Uprizorilo bo Herbertovo komedijo »Vsakih sto let«.

To je igra o dekletu, ki ga takorekoč srečaš samo vsa-

kih sto let. Delo je še razmeroma mlado, saj so ga prvič uprizorili v newyorškem gledališču Henryja Millerja šele leta 1951. Vendar si je po krstni predstavi hitro osvojilo dostop tudi drugim. V komediji srečamo nadvse simpatično, sproščeno in zelo zabavno Patty, ki je brez vsake afektiranosti, lahko bi rekli ameriški Scampolo, nepozabna figurica iz Nicodemijeve komedije, le da je naša Patty bolj življenjska, naravnejša in zrejša.

Res je, le vsakih sto let se zgodi, da srečaš takega dekleta in si upaš iti z njim že isti dan v življenje, ker si prepričan, da si ga do dna spoznal in da si v njem našel prav tisto, kar si iskal, čeprav v to skoro že nisi več verjel. Tudi druge osebe so zelo zanimive, naravne in privlačne. Prav gotovo bo pritegnil gledalce David Slater, ki je po svojem bistvu, tako kot vsi v tej igri, dober človek. Njegove misli, zlasti v razgovoru s Patty, so marsikdaj prav originalne in se je včasih ob njih vredno zamisliti.

V glavni vlogi nastopa Julija Staričeva, že naša stara znanka iz filmov, Miro Veber, Milan Kalan in Franci Prus.

S posveta gledaliških delavcev

28. decembra so se v Kranju zbrali člani dramskega sveta, predsedniki dramskih družen in režiserji iz različnih krajev Gorenjske.

Da bi dvignili kvaliteto stopnje amaterskih gledališč, je bil pri okrajnem Svetu Svobod ustanovljen tudi svet za dramatik.

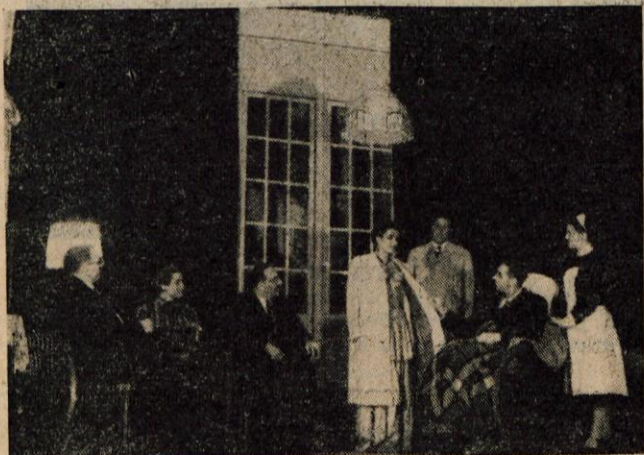
O nekaterih problemih in sklepih zbora bomo podrobneje še poročali.

Kulturno-prosvetno življenje v Selški dolini

V Selški dolini deluje sedaj skupno 9 kulturno-prosvetnih družen, ki štejejo skupno 716 članov. Delajo po šolah in v 4 dvoranah, kjer pa imajo tudi sestanke, telovadbo itd. Tudi oprema je v dvoranah pretežno slaba (razen v Domu TVD »Partizan«) v Železnikih, kar

šolstva še ni tak, kakor bi bilo želeti.

Med kulturno-zgodovinskimi znamenitostmi Selške doline je Tehnični muzej »vigence« in obnovljeni stari plavž. Kovinarska tradicija v Železnikih je stara kot je staro ime — že od 10. stolet-

KUD ŽELEZNIKI — drama »Sveti plamen«

vse otežkoča, delo in zahteva od kulturno-prosvetnih delavcev veliko požrtvovalnost in iznajdljivost.

Kljub temu je delovanje zelo živo. Gledališke družine, godba na pihala in 4 pevski zbori so dali okoli 20 samostojnih prireditev (brez gostovanj), sodelovali pa so na vrsti akademij in proslav. Posebno delavni so pevski zbori, ki gostujejo tudi po sosednjih vaseh.

V dolini je tudi 11 knjižnic s 758 člani.

V večini knjižnic pogrešajo mladino, ki do sedaj ni našla poti v delo teh družen. S prireditvijo le-teh bo delo povsod oživel, tudi tam, kjer doslej niso bili aktivni.

Na področju šolstva so pred novo obdobje velike in odgovorne naloge. Skupno je 13 osnovnih šol — 11 s kombiniranim poukom, 1 vajenška šola, 1 čipkarska in 1 nižja gimnazija. Materialno te šole niso na višini: več kot polovica je za pouk neprimernih. Vendar se stanje znatno izboljšuje: nova šola v Dražgošah bo ena najlepših na Gorenjskem in bo dostojen spomin na veliko partizansko borbo. V načrtu je tudi nova šola v Zalem logu in v Selcih.

V lanskem letu je bil odnos oblastnih organov do šolskih in prosvetnih vprašanj boljši kot prejšnja leta, k temu so mnogo prispevali tudi šolski odbori, čeprav, zlasti po hribovitih predelih, odnos do

„Beneški trojčki“ na Kokrici

KUD »Storžič« Kokrica je pred nedavnim uprizorilo »Beneške trojčke« v režiji Janka Sicherla. Ta duhovita komedija 18. stoletja presega meščanske burke, ki z osladnimi šalami kvirajo okus gledalcev. »Beneški trojčki« so zrel plod čudovitega, žal pozabljenega ljudskega gledališča, tako zване commedia dell'arte. To gledališče je zraslo v začetku 16. stoletja v Italiji. V času, ko so bila po fevdalnih dvorih dostopna gledališča le plemiškim krogom, si je ljudstvo ustvarilo svoje gledališče pod vedrim nebom. Ta komedija šiba ljudske napake in slabosti ter vzbuja smeh, tako da privablja prva predstava občinstvo tudi na drugo uprizoritev.

Režiser je znal pridobiti mlade igralce iz delavskih vrst. Hvalevredno je, da so ti ljudje napravili okusne enake obleke za trojčke kar sami doma, ker jih ni bilo nikjer dobiti. Prav tako so sami izdelali pestra pokrivala za gar-do.

Steber igre je bil predsednik društva Drinovec, ki je tempe-

ramentno podal vlogo Harlekina. Kot prava vrtavka v govoru in kretnjah je vzpodbudno mnogo prispeval k harmonični soigri posebno mlajših igralcev ter tako osvojil vse občinstvo.

Najlepše priznanje igralski družini pa so povabila, da uprizori »Beneške trojčke« tudi na okoliških vaških odrih.

Dramska družina iz Kokrice — »Beneški trojčki«

šport * šport * šport

Množično tekmovalje strelcev

Zadnji teden v preteklem letu je priredila strelska družina »Sava« iz Kranja tekmovalje z zračno puško. Tekmovalja se je udeležilo 8 družin s 15 ekipami in je zelo dobro uspelo, žal pa se ga niso udeležile še nekatere povabljene družine. Največ uspehov so pobrali strelci iz Predoslej, (SD »Franc Mrak«) za katere lahko trdimo, da so najboljša strelska družina na Gorenjskem.

Ekipno — člani: 1. mesto »Sava I« 604 kroge, 2. mesto »Franc Mrak« 580 krogov, 3. mesto »Puškarna II« 577 krogov.

Članice: 1. mesto »Franc Mrak« 382 krogov.

Mladinci: 1. mesto »Franc Mrak« 561 krogov, 2. mesto »Stane Kovačič« 374 krogov.

Pionirji: 1. mesto »Franc Mrak« 365 krogov.

POSAMEZNO — člani: 1. Stanislav Košnik »Sava I« 136 krogov, 2. Jože Hudobivnik »Franc Mrak« 132 krogov, 3. Franc Govekar »Franc Mrak« 130 krogov.

Članice: 1. Karla Jakun 100 krogov, 2. Mari Hudobivnik 79 krogov, 3. Lučka Kokalj 75 krogov (vsi trije »Franc Mrak«).

Mladinci: 1. Janez Balantič 124 krogov, 2. Slavko Knapič 119 krogov, 3. Milko Bučan 113 krogov (vsi trije »Franc Mrak«).

Pionirji: 1. Branko Dežman 96 krogov, 2. Slavko Hudež 74 krogov, 3. Jože Bogataj 74 krogov (vsi trije »Franc Mrak«).

Telovadni tečaj v Gorenji vasi

Po zaključku I. polletja je svet za šolstvo in prosveto občine Gorenja vas organiziral krajši telovadni tečaj za predelavo vaj in priprave za občinski telovadni nastop šolske mladine.

Tako bodo lahko učitelji pravočasno in smotno pripravljali nastop in ure telesne vzgoje na naših šolah bodo dobile boljše vsebino dela. Telovadni tečaj je vodil priznani telovadelec Rajko Je-

Udeleženci telovadnega tečaja

Namen tečaja je bil dose-

žen. Učitelji so predelali proste vaje za pionirke in pionirje, dobili osnove za parterno gimnastiko. Predelali so pravila športnih iger in praktično igrali mali roket, odbojko ter »Med dvema ognjema«.

Napravljen je bil načrt za izvedbo občinskega telovadnega nastopa in športnih tek-

lovčan s pomočjo ostalih to-

varišev. Ob koncu so tečajniki izrazili željo, da bi še organizirali take tečaje, saj so mnogo pridobili za pouk v šolah, se medsebojno spoznali in izmenjali izkušnje. Le škoda, da šola v Poljanah ni poslala svoje telovadne učiteljice, ki bi lahko pomagala pri izvedbi tečaja.

Velik korak naprej

Uspehi gorenjskih plavalcev so vsako leto pomembnejši

(Nadaljevanje)

400 m CRAWL

1. Košnik (Triglav) 5:15,8
2. Snabl (Kamnik) 5:22,0
3. Petrič (Triglav) 5:25,4
4. Zrimšek (Kamnik) 5:28,9
5. Brinovec (Triglav) 5:30,6
6. Purger (Triglav) 5:34,6
7. Chwatal (Triglav) 5:40,1
8. Colnar (Triglav) 5:54,5
9. Ahac (Prešeren) 5:54,7
10. Cilenšek (Prešeren) 5:56,0
11. Rebolj (Triglav) 5:56,0

Povpreček: 1955 5:36,3 — 1954 5:48,0

Zanimiva je ugotovitev, da je lanski deseti (Košnik) plasiral letos na prvo mesto. Svoje rezultate je izboljšal za več kot eno minuto, kar je vsekakor zelo lep uspeh. Snabl je sicer svoj lanski rezultat izboljšal, vendar mu ni zado- stoval da bi obdržal prvo mesto. Petrič in Zrimšek sta prav tako izboljšala svoje rezultate. Zanimivo je, da se je Zrimšek letos bolj uveljavil na crawl progah, kakor pa v svoji disciplini. Za njima se je zvrstila mlada ekipa Triglava, ki ima še velike perspektive, zlasti mladi Brinovec. Konec lestvice zaključuje oba tekmovalca iz Radovljice. Razveseljivo je dejstvo, da imamo vseh deset tekmovalcev z rezultatom pod 6 minut.

Nihče od letošnjih tekmovalcev deseterice ni plaval slabše kakor lani. Šibka stran našega plavanja, sprint, se je prav tako premaknil z mrtve točke. Tako imamo letos kar 6 tekmovalcev z rezultatom pod 1:08,0. Lanski tretji bi se letos plasiral šele na deseto mesto. Vrh (Petrič, Snabl in Košnik) se je precej zgostil in gotovo ne misli ostati pri doseženih rezultatih. Radovljica je dobila v Ahacu dobrega sprinterja, ki se je vodilni trojci močno približal.

(Nadaljevanje prihodnjič)

OBČNI ZBOR

SD »MLADOST«

V nedeljo, 8. januarja, bo ob 9. uri dopoldan v dvorani Svobode v Stražišču III. redni občni zbor SD »Mladost«. Člani in prijatelji društva vabljeni!

VSEM NOGOMETNIM SODNIKOM Z GORENJSKE

Obveščamo Vas, da je redna letna skupščina Odbora nogometnih sodnikov Kranj, v nedeljo, 8. februarja 1956 s pričetkom ob 8. uri. Skupščina bo v zadnji dvorani restavracije hotela Evrope v Kranju.

100 m CRAWL

1. Petrič (Triglav) 1:05,0
2. Snabl (Kamnik) 1:05,0
3. Košnik (Triglav) 1:05,4
4. Ahac (Prešeren) 1:06,5
5. Veličkovič (Triglav) 1:07,4
6. Purger (Triglav) 1:07,5
7. Colnar A. (Triglav) 1:08,0
8. Arnsšek (Triglav) 1:08,5
9. Colnar P. (Triglav) 1:08,9
10. Bogataj (Kamnik) 1:09,3

Povpreček: 1955 1:07,2 — 1954 1:09,3.

ZGODA
divjega
SE
PRIPREDIL:
B. MLAKAR
NARISAL:
C. OBLAK

5

Na robu ledeniške razpoke je tulil Blisk proti koči belcev. Njegovo tuljenje je bila žalostna, zategnjena tožba, ki ji sam ni vedel vzroka. Videl je, kako so se odprla vrata koč in v razsvetljeni odprtini se je pokazal človek. Blisk je nagonsko odskočil. Strel je zagrmel, toda krogla mu je samo oprasnila ramo. Obrnil se je in že ga je požrla tema. O'Connor je hotel še enkrat ustreliti, toda volk je prehitro izginil. Jezen sam nase se je vrnil v koč.

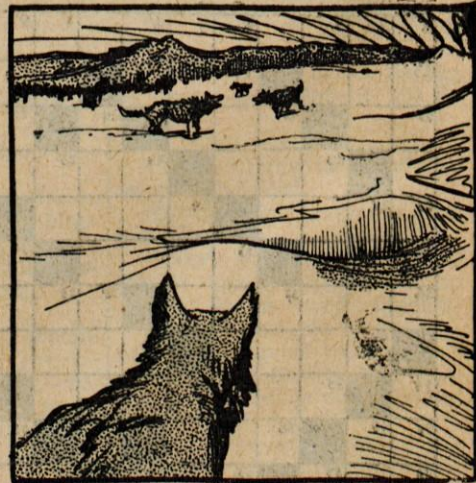
6

»Danes mi je že drugič ušel, ta hudič!« je dejal svojemu prijatelju, »stavi, da je prav on vodja volkov, ki napadajo Eskime. Treba bi bilo prirediti velik lov na nje, da bi jih enkrat uničili, drugače bodo črede severnih jelenov vedno v nevarnosti. V zadnjem času sem našel več krajev, kjer je bilo ubitih trideset do štirideset jelenov, na nekem kraju pa celo dve sto. Toda težko bo pridobiti Eskime za ta lov, ker verujejo, da so se v volkove naselili zli duhovi.«

7

Zadostoval je en pok — smrtonosen žvižg in znova je ponosna rdeča volčja kri kakor živ ogenj zaplala po Bliskovih žilah. Naklonjenost do človeka je bila zatrita. Nekaj časa je bil Blisk odsoten od svojega krдела, sedaj se je vračal tja. Že spet je bil divji, mogočni, neustrašeni ropar belih planjav. Hitro je človek izvršil to spremembo, človek in njegova puška. Zeljo in osamelost, ki ga je podzavestno gnala, da bi se pridružil človeku, je premagala večja želja, da bi se spet priključil krdelu.

8

V ravni črti je tekel že skoraj deset milj. Nato se je ustavil. Upri je uhlje in poslušal. Šele tretjič je začul rahel in oddaljen krik, ki ga je Baloo-ubijalec, veliki vodja volkov, pošiljal svojemu krdelu kot znak za začetek lova. Blisk se je ustavil in odgovoril. Ni bil sam. Z vseh strani so se oglašali zategnjeni kriki volkov. Okrog Balooja se je zbralo že okrog sto volkov, ko se jim je pridružil Blisk. Toda tolpa se je že vedno večala.

Kaj ima na sporedu Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 radijski dnevnik in 22. uri. Oddaja »Zeleli ste — poslušajte« ob nedeljah ob 14.00, ob delavnikih pa ob 14.35 uri. Kmetijski nasveti in Kmetijska univerza vsak delavnik ob 12.30 uri.

NEDELJA, 8. JANUARJA

8.00 O športu in športnikih.
9.00 Otroška predstava: Izbirčni Gogo (radijska igra).
10.00 Družinski pogovori.
10.10 Dopoldanski simfonični koncert A. Glazunov: Koncert za violino in orkester v a-molu, P. I. Čajkovski: Simfonija št. 5 v e-molu.
11.15 Oddaja za Beneške Slovence.
12.00 Pogovor s poslušalci.
13.30 Pol ure za našo vas.
16.00 Po naši lepi deželi — Dušan Kralj: Od Mirne do Sevnice.
17.30 Radijska igra — VI. Nazor: Boškarina.
18.05 Melodije, ki jih radi poslušate.
21.00 Kulturni razgledi.

PONEDELJEK, 9. JAN.

6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo.
11.05 Za šolarje — Lojze Krakar: Leseni ptič (pravljica v verzih).
12.40 Koncertni valčki.
14.05 Za šolarje: Carjev slon, priredba Pina Vrtovca).
15.30 Se pomnite, tovariši?
15.45 Partizanske pesmi.
16.00 Zdravstveni nasveti.
18.00 Radijska univerza — Anton Ramovš: O davnih vulkanih na Slovenskem.
18.50 Poje Doris Day.
20.00 Kulturni pregled.
22.15 Domači ansambli v plesnem ritmu.

TOREK, 10. JANUARJA

11.45 Cicibanom — dober dan! (Pesnice D. Zajca).
12.40 Skladbe slovenskih skladateljev izvaja pianist Marijan Lipovšek.
14.20 Pionirski kottiček.
15.15 Igra trio Zorko Skoberne.
15.30 Utrinki iz literature —

Ferdo Godina: Popolna sreča.
16.10 V svetu opernih melodij.
18.00 Zunanje politični feljton — Novi francoski parlament.
18.30 Športni tednik.
20.00 Tedenski notranjepolitični pregled.
20.10 »Pozdrav iz Slovenije« (spored domačih pesmi in napevov).
20.30 Radijska igra — T. Skagestad: Mesec nad fjordom.

SREDA, 11. JANUARJA

11.15 Igrata ansambla Edgar Seinde in tamburaški orkester ljubljanskih »Svobod« p. v. Matka Šjakoviča.
11.35 Za šolarje: Scottova poslednja pot (tekst A. Prugel).
12.40 H. Berlioz: Beatrice in Benesart — R. Strauss: Valčki iz opere »Kavalir z rožo«.
13.30 V pesmi in plesu po Jugoslaviji.
14.05 Za šolarje: Povest želodovega možička (napisala Edith Forbuck).
15.30 Utrinki iz literature — O. G. Karaslavov: Kristovec.
16.00 Družinski pogovori — VI. Cvetko: Naš odnos do otrokovega šolskega dela.
18.00 Iz naših kolektivov.
18.35 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
19.45 Giacomo Puccini: Madame Butterfly, opera v 3 dejanjih.
22.15 Jazz — cocktail.

Opozorilo! Občinski ljudski odbor Kranj, oddelek za gospodarstvo, opozarja lastnike psov, ki niso pripeljali psov na cepljenje kot je bilo objavljeno na oglasnih deskah in z objavo v št. 52. »Glasu Gorenjske«, da bo **CEPLJENJE PSOV** proti pasji steklini za zamudnike s teritorija vse občine 9. januarja ob 14. uri na Klavnicah v Kranju.

Proti vsem onim, ki ne bodo pripeljali psov na cepljenje, bomo ukrepali po določilih 72. člena Temeljnega zakona o varstvu živine pred živalskimi kužnimi boleznimi (Uradni list FLRJ št. 26/54) po katerih se kaznuje lastnik, če se ne ravna po predpisih pristojnega državnega organa, s katerim se odreja ukrepi za zatiranje in preprečevanje živalskih kužnih bolezni, z denarno kaznijo do 50.000 din. — Občinski ljudski odbor Kranj, Oddelek za gospodarstvo.

CETRTEK, 12. JANUARJA

7.10 Melodije za razvedrilo.
11.45 Otroški zbori pojo pesmi iz glasbene revije »Grlica« (Glasbena oddaja za pionirje).
14.25 Ljudsko-prosvetni ozornik.
15.30 Iz mladinske književnosti: Korejske pripovedke.
16.00 Gospodinjski omnibus.
16.10 Glasbene uganke.
18.00 Domače aktualnosti.
18.30 Radijska univerza — prof. Bogo Grafenauer: Kmečki upori in reformacija na Slovenskem.
20.00 Mladinska oddaja.
20.20 »Četrtek večer« domačih pesmi in napevov.

● Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRAJ:

Sobota, 7. januarja ob 20. uri — Izven — F. H. Herbert: »VSAKIH STO LET«. Gostovanje Mestnega gledališča iz Ljubljane.

Nedelja, 8. januarja ob 16. uri — Izven in za podeželje — F. H. Herbert: »VSAKIH STO LET«. Gostovanje Mestnega gledališča iz Ljubljane.

Da! Tudi letos kakor lani in kakor prihodnje leto poziva »KOTEKS« naše prašičjere in v klavnice, da ne zavžejo nití ene kože, marveč skrbno oderejo vse zaklane prašiče, a »KOTEKS« jim bo plačal za 1. kožo slovenske pasme din 200.— za kg.

objave · oglasi

Prodaj voz na gumijastih kolesih, nosilnost 2 do 3 t. — Cena nizka. — Gostilna »Pri Jezeru« Zbilje, Medvode.
Prodaj kravo, brejo 6 mesecev. — Maček Franc, Adergas 28, Cerklje.
Naprodaj je zelo dobro ohranjena **spalnica** iz trdega

lesa, mahagoni. — Naslov v upravi lista.
Kupim brezhiben elektromotor 5 KS na izmenični tok znamke »Siemens ali R. Končar. Ponudbe poslati na naslov: Jelenc Jože, Bukovšiča 17, Selca nad Šk. Loko.
Ekonom, samski, več ma-

terialnega knjigovodstva, dobi službo v Prehodnem mladinskem domu v Predvoru. **Naslo se je ogródje moškega kolesa št. 4282.** Poizve se na upravi lista.
Krznarstvo Berčič Kranj je preselilo delavnico iz Maistrovega trga št. 13 na št. 8. Cenjenim strankam se še nadalje priporoča. — Gverina Cetinski - Berčič.
Posesnik, vdovec, sam, upokojenec, želi spoznati **značajno dekle** s premoženjem, do 35 let staro, srednje postave, zaradi ženitve. Ponudbe poslati na upravo lista pod »Pošteno srce«.

Zadružna mlekarna Kranj bo sprejela v službo 15. januarja 1956 prodajalko mleka na Primskovem št. 9 pod pogojem, da zamenja stanovanje (soba, kuhinja in klet) od Stražišča do Skofje Loke. Poleg prodajalne je stanovanje s sobo, kuhinjo in kletjo.
Društvo rejcev malih živali »Živalca« Kranj vabi vse ljubitelje malih živali, člane in nečlane na svoj V. občni zbor, ki bo v nedeljo 8. januarja 1956 ob 9. uri dopoldne pri »Jelenu«. Udeležba za člane je obvezna!

OGLAS!

Ker pričakujemo v zimskem času snežitve in poledenitev pločnikov, prehodov in cestišč, opozarja oddelek za gradnje in komunalne zadeve Oblo Kranj vse hišne svete, hišne upravitelje, hišnike in hišne lastnike na določilo 18. in 19. člena uredbe o varstvu cest (Uradni list LRS, št. 41/53).

Po določilih te uredbe so pred navedene osebe dolžne redno čistiti pločnike in hodnike, ter jih ob času pole-dice posipati s peskom, pepelom ali žaganjem, kakor tudi zavarovati strešne snežne plazove na svojih stavbah, da ne poškodujejo pešcev in njihove lastnine. Z dvorišč spravljani sneg ali led se ne sme odlagati na cestno zemljišče.

Kršilce navedene uredbe bomo prijavili sodniku za prekrške v kaznovanje. — **Občinski ljudski odbor Kranj, Oddelek za gradnje in komunalne zadeve.**

KINO

TA TEDEH BOMO
GLEDA LI

KINO »STORŽIČ« KRAJ:

7. jan. ob 14.30 italijanski barvni risani film »BAGDADSKA ROŽA«, ameriški barvni film »UJETNIK DVORCA ZENDA« ob 16., 18. in 20. uri v gl. vlogi Stewart Granger in Deborah Kery, ob 22. uri premiera amer. barvnega filma »MOSTOBAN« v gl. vlogi Toni Kartis, Frenk Levđžoj in Meri Marfi.

8. jan. ob 9. uri italijanski barvni film »BAGDADSKA ROŽA«, ob 10.15 avstrijski film »DVORNI SVETNIK GEIGER«, ob 14. uri amer. barvni film »BEG IZ TRDNJAVE« zadnjikrat, amer. barvni film »UJETNIK DVORCA ZENDA« ob 16., 18. in 20. uri, v gl. vlogi Stewart Granger in Deborah Kery zadnjikrat. Ob 22. uri premiera amer. barvnega filma »MOSTOBAN«.

KINO »SVOBODA«:

7. jan. ob 19. uri dvojni program, avstrijski film »DVORNI SVETNIK GEIGER« in ameriški barvni film »BEG IZ TRDNJAVE«.

8. jan. ob 13.40 uri italijanski barvni film »BAGDADSKA ROŽA«, ob 15. uri amer. barvni film »UJETNIK DVORCA ZENDA« zadnjikrat, amer. barvni film »BEG IZ TRDNJAVE« ob 17. in 19. uri, zadnjikrat, ob 21. uri premiera amer. barvnega filma »MOSTOBAN«.

KINO NAKLO:

7. jan. 1956 ob 19. uri in 8. jan. ob 9. uri dopoldne amer. barvni film: »SKRIVNOSTNO ŽIVLJENJE WALTERJA MITJA«

8. jan. 1956 ob 16. in 19.

uri avstrijski film »DVORNI SVETNIK GEIGER«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE:

7. in 8. jan. 1956 ameriški barvni film »LJUBIMCA IZ NEW ORLEANSA«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 19. uri.

KINO »SORA« SKOFJA LOKA:

Od 6. do 8. januarja 1956 angleški film »DOKTOR V HIŠI«.

KINO »RADIO« JESENICE:

6. jan. 1956 amer. barvni film »IZNAD 30. NADSTROPA«.

Od 7. do 9. jan. 1956 indij. barvni film »MANGALA HCI INDIJE«. Predstave ob delavnikih ob 16., 18. in 20. uri, razen četrta, ko bodo predstave ob 18. in 20. uri.

V nedeljo, ob 16., 18. in 20. uri in ob 10. uri dopoldan matineja angl. filma »SOLANJE TOMA BROWNA«.

KINO »PLAVŽ« JESENICE

6. jan. 1956 amer. barvni film »POGUMEN KOT LAŠSIE«.

7. in 8. jan. 1956 amer. barv. film »KALIFOV ZAKLAD«. Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri, matineja v nedeljo ob 10.30 uri angleškega filma »SOLANJE TOMA BROWNA«.

KINO KOROŠKA BELA:

7. in 8. jan. 1956 indijski barvni film »MANGALA HCI INDIJE«.

9. jan. 1956 amer. avant. film »KALIFOV ZAKLAD«. Predstave ob delavnikih ob 19. uri, v nedeljo ob 17. in 19. uri.

Vsem delovnim kolektivom

in vsem

delovnim ljudem

čestita k občinskemu prazniku

MEDZADRUŽNO

LESNO-INDUSTRIJSKO

PODJETJE

„Češnjica“

ČEŠNJICA - POŠTA ŽELEZNIKI

Delovni kolektiv
tovarne kovinskih in
elektromehanskih
izdelkov

„NIKO“

ŽELEZNIKI

pošilja vsem

občanom

ob občinskem prazniku

borbene pozdrave

z željo, da bi imeli v prihodnosti

še več uspehov

pri graditvi naše lepe

domovine

NI RAZUMEL

NEVARNI ROJI MOLJEV

Ljudska univerza v Loki je za nadaljnje delo sestavila obširen in kvaliteten program. Pred kratkim je v okviru tega programa predaval prof. Mirko Mahnič o temi: Neznani Cankar. Zanimivo predavanje je bilo žal zelo slabo obiskano.

Loški KUD »Tone Šifrer« je za pritegnitev okoliškega občinstva naštel komedijo »Matajev Matija«, za novoletno jelko pa za otroke »Rdečo Kapico«.

Leseni mostovi so odslužili Leseni mostovi v Kamniku so v zelo slabem stanju. Most v Novem trgu naproti tovarne usnja je še do nedavna prenesel obtežbo 3 tone, zdaj pa je gornji ustroj že tako razrahljan, da so ga ta teden zaprli za ves promet z vozili.

V spodnjih Mekinjah je težak kamion hudo poškodoval mostnice na lesenem mostu čez Mlinščico. K sreči je most kratak in kamion je srečno izvozil, nič čudnega pa ne bi bilo, če bi se prevrnil. Oba lesena mosta sta odslužila in zgraditi bo treba železobetonska. To je nov neodložljiv problem, ki bo obremenil proračun.

Društvo prijateljev mladine je v Loki za novoletno jelko pripravilo vrsto prireditev in kolektivno obdarilo osnovnošolsko, gimnazijsko in vajensko mladino. Razen tega so gostovali tudi lutkarji iz Ljubljane, v kinu pa so predvajali film »Mala balerina«. Pred pošto je v pravilnem gozdu dedek Mraz na sejmu razveseljeval otroke. Za svoje telovadce je posebej organiziral nastop dedka Mraza in obdaritev TVD »Partizan«, gimnazijska in vajenska mladina pa sta imeli svoje zabavne prireditve v šoli.

Luč na Jesenovcu Jesenovec pri Železnikih je prijazno naselje sedmih hiš, v katerih je pred štirinajstimi dnevi dosedanje petrolejke zamenjala električna žarnica.

KZ Martinj vrh se je namreč vneto lotila elektrifikacije svojega območja. Prednja Smoljeva, Ostri vrh in vzhodni del Martinj vrha so že deležni sodobne razsvetljave.

S skromnim toda prisrčnim »likofom« so vaščani Jesenovca proslavili ta praznik, ki ga pa nista čakala dva najbolj navdušena pobornika za elektrifikacijo: pokojna Janez Smid in Lojze Tolar.

Društvo žena v Škofji Loki je odprlo svoj gospodinjstki biro. Pod vodstvom agilne tovarišice Vere Čepinove je društvo doseglo že lepe uspehe.

Prostovoljno gasilsko društvo jeseniške železarnice, ki šteje nekaj nad 100 članov, je imelo v četrtek svoj redni letni občni zbor. Razen predstavnikov množičnih in političnih organizacij so se ga udeležili tudi štirje bivši španski borci in sedanjí odborniki republiškega odbora bivših španskih borcev: narodni heroj Stane Semič-Daki, predsednik Albin Mavrin, podpolkovnik Dujo Desić in tovariš Mikinaver. V imenu republiškega odbora Zveze gasilcev Slovenije je tovariš Arko izročil predsedniku občinskega ljudskega odbora Jesenice Maksu Dolinarju odlikovanje — gasilsko zvezdo II. stopnje, odredovemu zdravniku dr.

Milanu Čehu in društvenemu poveljniku Gregoriju Novaku pa gasilsko zvezdo III. stopnje. Na zboru je bil izvoljen tudi nov odbor s predsednikom dr. Milanom Čehom.

Jeseniske otroke je Dedek Mraz obiskoval že ves teden pred Novim letom. Oglasil se je v otroškem vrtcu in pri pionirjih ter celo v novem bančnem poslojstvu in obdaril uslužbence. V Mestnem gledališču so igrali pravljico igrro »Janko in Metka«, kjer se je Dedek Mraz na vsaki prireditvi s svojim spremstvom tudi sam pojavil. Obiskal je tudi otroke jeseniških svobodašev, kateri so ga sprejeli s harmoniko, klavirjem in petjem.

V osnovni šoli na Jezerskem se je Dedek Mraz oglasil zadnji dan v starem letu. Obdaril je cibane in pionirje s knjigami in sladkarijami. Sredstva za obdaritev so prispevala društva in bližnja podjetja.

V blaznem tempu je vozil velik ameriški avto po krivinah Shakespearove domovine v Angliji. Malo pred Stratfordom, rojstnim krajem velikega dramatika (+ 1616), je silovito zavrl.

»Ali se pride tu do Shakespearove hiše?« je vprašal mož za volanom nekega mimoidočega očanca.

Ta je poblisnil z očmi skozi naočnike tujca in rekel: »I, seveda se! Ampak, čemu tako hitite? Mr. Shakespeare je vendar že davno umrl!«

SE ENA O MODERNIH SLIKARJIH

Picassojev učenec je stal pred nekim portretom, ki ga je pravkar dovršil in gubančil čelo. »Ali nisi zadovoljen s sliko?« ga je zaskrbljeno vprašala žena. »Seveda ne,« se je glasil odgovor, »oči mi niso všeč.«

»To pa vendar še lahko popraviš, ali ne?«

»Saj to je tisto, da jih ne morem več najti!«

POLJUB V TEMI

Maks Čebula je sicer stopil v kupe brzovlaka s svojim najlepšim filmskim smehljajem na ustnicah, v svoji notranjosti pa je grbančil obrvi, če smemo tako reči, in ko je nadvse prijazno pozdravil, je njegova duša vzdihovala v najhujših skrbih in mukah. Seveda ni imel proti ženskam nič, ne, prav nič, tega o njem pač ne morem trdit, čeprav so ga ženske tako oblegale in obletovala, da je včasih pobegnil celo mladim, lepim damicam. Tudi ni imel nič proti matronam, tem dobrodušnim, simpatičnim starejšim gospem. Nenavadno težko pa je prenašal samo tišči tip žensk, ki ga je zagledal v kupeju v trojni izdaji in ki ga je takoj z vajenimi očmi in z veliko rutino poznavalca ocenil za tipične opraviljivke in klepetulje.

Ko se je spustil na svoj rezervirani prostor, je podzvestno čutil, da je le še vprašanje nekaj minut, ko ga bo ena izmed treh dam (grozno, kako so si bile v vsem vedenju in stilu podobne!) z najljubeznivejšim nasmeškom, šarmantno in s prikupnim nagibom glave osvajaajoče vprašala: »Vi ste vendar Maks Čebula, ali ne?« — in se je takoj pričel pripravljati na najčudovitejšo obrambo. Toda ko je vprašanje prišlo, predno se je vlak dobro pre-

maknil, se je vendar proti svoji volji zalotil, da je odgovoril: »Da, milostljiva!«

V istem hipu je vedel, to je bila še hujša napaka od one, ko je pred letom in pol z Unimondom - filmom podpisal pogodbo za 80.000 dolarjev, namesto da bi privijal preko 100.000 dolarjev. Moral bi bil namreč reči: »Na žalost, ne! Morda sem mu podoben.« Potem bi ga prezirale in vse bi bilo v najlepšem redu. Tako pa — saj ni da bi govoril!

Dejansko so dame navale nanj kot takrat, kadar se utrga oblak, se prekinjale z občudujočimi medklci, družinskimi detaili in z bleščajoč belino svojega umetnega zobovja: če ima res svetlomodri Cadillac, če je bil grof Sor-nakow (filmska vloga pred štirimi leti) srečen v svojem zakonu, če je za televizijo res potrebno toliko šminke, če je dobil že veliko ženitnih ponudb milijonark, če bodo vr-teli film »Mansagos« res na Južnem morju in katero zobno pasto uporablja in če... — ne, bilo je grozno.

Toda ime Maks Čebula zadoljuje. Na noben način ne sme kar enostavno reči: »Prosim, pustite me pri miru,« ali pa enostavno vstati in si poiskati kak drug kupe. Prav tak ni mogoče hliniti glavobola, ker bi se potem zaskrbljenost vseh treh tet razvila

v grozoviti in resnično glavobol vzbujajoči meri. Na drugi strani so mu pravkar zapale nadvse vzpodbudno in tolažilno dejstvo, da se bodo vozile še cele tri ure! On pa je bil že v tej nepolni uri do-cela izčrpan. Treba je bilo nujno najti rešitev. Kot nalašč pa se kljub vsej rutini ni mogel spomniti ničesar; o-stala mu je edino še zasilna zavora. Tedaj —

Tedaj pa so se zapeljali v predor, postalo je temno in nenadoma se je v istem trenutku z glasnim cmokom zaslislal dovolj dojemljivo krepak poljub. Dve sekundi pozneje je vlak zopet privozil na svetlobo: vsi so sedeli mirno, kot da se ni nič zgodilo. Samo obrazi treh dam so se temeljito spremenili: izpod polzaprtih oči so tri dame jezno bliskale druga na drugo. Maks Čebula pa je poblisnil z očmi po tem divjem krogu in izjavil z galantnim nasmeškom: »Nikoli ne bom sicer smel izvedeti, kajera od vas, spoštovane dame, je bila tista, ki me je počastila s svojim poljubom — toda kljub temu mi bo ostal vedno v lepem spominu.«

Ko so tri dame molče kot smrtno sovražnice po treh urah izstopile, še vedno niso mogle niti slutiti, da je Maks Čebula z vso gorečnostjo obupanca — poljubil svojo lastno roko.

Iz planin zahodne Japonske je priletelo v bližnja mesta na milijone moljev, ki so prisilili ljudi, da so ostali v svojih domovih. Če se ta molj dotakne človekove kože, povzroči na koži mehurje, podobne koprivnici, ki se zelo težko in počasi zdravijo. Nobeno sredstvo, niti DDT ni moglo uničiti teh rojev. Edino veter jim lahko pomaga, da se spet vrnejo v planine, odkoder so prišli.

HIŠE IZ MAVCA

Neka gradbena družba v Glasgowu je začela graditi hiše iz mavčevih plošč. Za te hiše se zanima zlasti Kanada, ki jih je naročila že več kot za milijon dolarjev. Mavec je namreč odporen proti ognju, vetru in različnim črvom ter so zato mavčeva poslopja zelo primerna za Kanado, ki je znana po svojem surovem podnebj.

ZLATNIKI IZ BIZANTINSKE DOBE

Kolhoznik Nazarjan iz vasi Kurši v Azerbejdžanu je pri delu na polju našel v zemlji vrč, iz katerega je spravil 44 dobro ohranjenih zlatnikov. Azerbejdžanski zgodovinski muzej je ugotovil, da so bili kovani v Bizancu od leta 1067 do 1081. Azerbejdžan je imel v 11. stoletju močne trgovinske vezi z bizantinsko državo, kar potrjujejo tudi najdeni zlatniki.

VELIKANSKI GLOBUS...

...ki ima premer 9 metrov, so postavili pred Babsovo trgovsko visoko šolo v Wellesleyu (ZDA). Površina globusa je sestavljena iz 500 plošč, ki jih je možno izmenjati.

S HELIKOPTERJEM NAD VOLKOVE

Ko je pred dnevi padlo živo srebro v skandinavskih deželah na petdeset stopinj pod ničlo, so začeli volkovi napadati vasi in jelenje črede. Švedsko vojaško poveljstvo, je poslalo v severne pokrajine helikopterje, ki pomagajo kmetom uničevati volčja krдела. — Nekaj podobnega so uvedli tudi v Kanadi. Helikopterji se spuščajo nad zasnežene ravnine, iz razdalje nekaj deset metrov pa lovci iz njih streljajo volkove, ki bežijo v brezglavem strahu.

BOJ ZA OBSTANEK V MLAKI

Ne samo v morju — zibelki življenja — temveč tudi pod mirno gladino mlak se odvija pester film o življenju najmanjših živalic, najraznovrstnejših oblik in velikosti, kjer tudi divja nenehna boj za obstanek. Ličinka kačjega pastirja ima razen varovalne barve še svojevrstno »lovilno krinko«, lepo zloženo pod glavo, s katero bliskovito ujame svoj plen. Malo je ta zanimala živalca znana našim ljudem, zato je prav, da se na nekaj trenutkov v mislih »potopimo« v kraljestvo podvodnega sveta in jo spremljamo pri njenem nenavadnem lovu.

V mirnem koticu sta se rmanec in dristavec zelo razbohotila. V »pragozdu« podvodnega rastlinja je oko le težko opazilo 5 cm dolgo živalco z orjaškimi očmi, ki je skoraj nepremično stala na listu dristavca, malenkostno obrnjena navzgor. Njena barva se je čudovito ujemala s barvo okolice. Včasih je ličinka previdno prestavila katero od svojih šestih nog in se tako počasi skoraj nevidno pomikala

naprej. Kam? Proti skupini žabjih paglavcev, ki so brezskrbno plaval v bližini, saj niso niti slutili, koliko skritih roparjev preži nanje iz neposredne okolice. Ko je bila že dovolj blizu, je spustila iz zadka curek vode, se z neverjetno brzino pognala z lista dristavca, bliskovito sprožila svojo lovilno krinko in že je nedolžna žrtev tičala v trdih kleščah. Ubogi paglavec je kmalu izginil v nenasičnem žrelu.

Pri ličinkah kačjega pastirja se pojavlja, zlasti v akvariju, če jih imamo več skupaj, kanibalizem. Skoraj vedno se zgodi, da nam nazadnje ostane samo ena — zmagovalka. V naravi se ličinke hranijo z najrazličnejšimi, več ali manj nezavarovanimi živalicami (paglavci žab, ličinke raznih vodnih žuželk, vodni hrošči, mlade ribice itd.), v akvariju pa napadajo, če enkrat vsega drugega zmanjka, tudi polže. Preden pa jih pojedo, jim z močnimi kleščami, ki jih imajo na lovni krinki, zdrobijo hišice.

Boj za obstanek ne pozna usmiljenja... 3-ler

Komandant ve, da mu bo dražje od vseh odlikovanj, ki jih ima ali pa ki jih bo prejel v angleški vojski. Spominjalo ga bo ljudi, ki so ga popeljali do njegovih.

Samo do Gorjuše in vse bo v redu. Gorjuše so mu pomenile skoro prav toliko kakor odločilna zadnja zmaga nad sovražnikom. Tovariši pa so spali. Dihali so počasi in utrujeno. Mesečina je odsevala z ledenih kristalov, ki so se nabrali na njihovi obleki.

Ledenih kristalov bo vedno več. Topli se bodo na telesih. Potem pa se telesa ne bodo več mogla braniti. Izdihala bodo poslednjo toploto in kristali se bodo strnili, rastli, dokler jih ne bodo ovili v leden oklep smrti.

Kako naj jih reši tega?

Komandantu so se sklopile oči. Spanec mu jih je zaprl. Le za nekaj sekund. Njegova tema je vse pretežko legla nanj in mu vzela dih. Prebudil se je in skočil kvišku. Ni vedel, da je spal le nekaj hipov. In v tem trenutku se mu je porodila rešilna misel.

Stopil je med drevje. Nekaj metrov stran od spečih tovarišev in sprožil zadnje naboje v kratek rafal in zakričal:

— Nemci!

Vedel je, da iznenadenje partizana napravi najmočnejšega in ga osredotoči le v eno, kako bi se čim hitreje odlučil od sovražnika in se pripravil na obrambo.

In res! Strelji so partizane dvignili. Le Stojan je negibno obležal na ležišču.

— Kaj je? — je vznemirjeno rekel Rudi.

— Hiteti moramo! Nemci! — je odgovoril Dušan.

— In Stojan?

Komandant ni rekel nič. Prvi je bil pri nosilih in nanje so dvignili spečega tovariša. Zdaj se je prebudil. Ni vedel, kje je.

Ko so tovariši hoteli dvigniti nosila, se je zavedel.

— Ne! Pustite me! — Dvignil se je.

— Ne boš mogel. Nemci so v bližini.

— Če zmorete vi, bom zmogel tudi jaz! — je rekel. Ni vedel, da so ga tovariši prej nosili. Misli je, da so še vedno tam, kjer so bili.

In res je šel. Kdo ve, kaj ga je gnalo? Opirajoč se na komandanta in Johna je premikal otekle noge.

Nad Gorjušami so srečali prvega gorenskega partizana. Bil je lepo oblečen. Sele sedaj so se zavedli svoje revščine.

Komandant ga je spoznal. Bil je komandir transportne kurirske postaje. Pozdravila sta se in komandant je pokazal na Johna:

— Nekoga sem ti pripeljal, da ga spravite do angleške misije na korpusu — potem ga pa predstavil. — To je naš prijatelj in tovariš John Cowley.

John ni vedel, za kaj gre. Sele čez čas je razumel, da je prišel do kurirjev, ki ga bodo spremljali naprej.

Slil so na Gorjuše in kurirski komandir jih je spremljal. Kakor jih je objela radost, da so prišli do svojih ljudi, jih je trla tudi žalost. Milanovi materi so nosili žalostno novico, da ji je padel sin.

Nikar ji takoj ne povejte! Ne bo prenesla! — jih je prosil komandir. Zvedeli so, da je mati zgubila v začetku novembra najstarejšega svojega sina. Padel je v začetku novembra v Bohinju, komaj teden prej pred Milanom. Res, prevelika bolečina bi bila zanjo! In vendar ji bodo morali povedati prej, preden se bodo vrnili na Koroško.

Na Gorjušah so zavili v prvo hišo, nato k Torkarjevim in končno k Petrovim. Komandantu mati je poljubila svojega sina. Dušan je bil namreč doma z Gorjuš.

Cez dva dni se je poslovil od njih John Cowley. Dolgo se je poslovil od vsakogar. V tem mesecu, ko je bil med njimi, so postali tovariši in prijatelji. Ob slovesu si je vsakega vtisnil v srce. Le od Stojana se ni mogel posloviti. Včeraj so ga s sanmi odpeljali v bolnišnico.

Dolgo so gledali za Johnom, ki je odhajal s kurirji. Pred njim se je odpirala svobodna pot čez Bohinj in Jelovico in preko nje v hribe nad Železniki in preko njih na osvobojeno primorsko ozemlje in s Primorske je šel na Dolenjsko. Sele na tej poti je videl, da so partizani velika in močna vojska. Srečaval je nove ljudi in povsod so ga prijazno sprejemali. Vendar so se mu vtisnili v srce in v spomin le tisti, s katerimi je preživel borbe, pohode in lakoto, zimo in smrt. Teh ne bo nikoli pozabil. In še nekoga ne bo pozabil: Rosite, plavalasega dekleta, ki je njega in Irwinga rešila ujetništva.

Irwing! Dragi Irwing! Njega ni več!

Zdaj, ko je bil izven vseh nevarnosti, je znova oživea v njem bolečina za izgubljenim. Da bi vsaj vedel, kje je njegov grob?

Kapetan Simitch, član Angleške misije pri Glavnem štabu narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije, je sedel za mizo in pregledoval seznam partizanskih težkih ranjencev, ki bodo jutri, dne 5. januarja 1945, odleteli s transportnim letalom v Italijo. Z njimi bo poletel tudi neki angleški oficir, ki se mu je pred dobrima dvema mesecema posrečilo pobegniti iz nemškega ujetništva.

— Pogumen človek, — je rekel zase in odložil seznam.

Segel je po papirju, da bi napisal pismo domov, ko je nekdo potkal na vrata.

— Slobodno! — je rekel hrvaško, ker je mislil, da je kdo od partizanskih oficirjev.

Vstopil je človek v ponošeni angleški uniformi. Simitch ga je vprašujoče pogledal in ga vprašal v hrvaščini, kaj želi. Misli je, da je partizan, kajti partizani so v zadnjem času nosili tudi angleške uniforme, ki so jim jih poslali zavezniki iz Italije. Zelo se je začudil, ko se je prišlec predstavil v angleščini:

— Major Cowley! Ujet pri Narviku na Norveškem. Pobegnil iz taborišča na Koroškem. Prišel s partizansko pomočjo do sem, — in izročil mu je spremno pismo, ki ga je napisal član angleške misije pri štabu IX. korpusa na Primorskem.

— Sedite, prosim, gospod major! — in kapetan Simitch mu je ponudil stol. Nato mu je natočil kozarec belokranjskega vina in mu ponudil cigareto. John Cowley je vino sprejel, za cigareto pa se je zahvalil:

— Hvala, ne kadim.

Kapetan Simitch je medtem kapetal brati pismo, ki ga je major Cowley prinesel z IX. korpusa.

— S Koroškega, pravite, ste pobegnili?

— Yes, — in začel je pripovedovati zgodbo o Rositi, o prijatelju, ki je z njim pobegnil (mena ni povedal in kapetan ga tudi ni vprašal zanj), o kurirju, ki so ga Nemci ubili; kako sta s prijateljem ostala sama v tuji neznani deželi, kako so ju napadli Nemci in ga razdvojili s prijateljem. Pozneje v partizanskem taborišču je zvedel, da so prijatelja našli mrtvega. Le robček z uvezenim imenom Mary mu je ostal v spomin nanj. Našel ga je bil, ko je iskal sled za prijateljem. Potem je pripovedoval o bojih na Kepi in končno o svojem pohodu.

Kapetan Simitch ga je pozorno poslušal, dasi je bila zgodba dolga. Ni ga prekinjal. Pustil je, da so se majorjeva doživetja zadnjih dveh mesecev strnila v celotno zgodbo. Ko je končal, mu je čestital, da je šlo kljub vsemu po sreči. Vprašal ga je, kako je bilo ime dekletu, o katerem je pripovedoval v začetku svoje zgodbe.